

Anketa 'Kako doživljam TOZD' - ogledalo v naših rokah

Pred mesecem dni je brez vsakega reklamnega pompa izšel v naši železarni Poročevalec št. 4 z naslovom UGOTOVITVE ANKETE: »KAKO DOŽIVLJAM TOZD«. Na pičlih 24 straneh stvarno in trezno prikazuje mnenja in stališča okrog petine naših delavcev o tako ključnih vprašanjih, kot so:

samoupravni odnosi, osebni dohodki, sistem vodenja, zadovolj-

stvo z delom, vključevanje v delovno sredino, razmerje TOZD — delovna skupnost.

To delo so opravili strokovnjaki naše kadrovske službe. Ker je prvo te vrste, je pionirsko v pravem pomenu besede:

odkriva nam namreč, vzroke naših nezadovoljstev, kaže šibke točke tudi nekaterih tistih utečenih procesov, za katere že leta verjamemo, da smo jih v redu

zasnovali in jih prav izvršujemo, ter jih zato seveda ne spreminjamo. Postavlja nas tudi pred dejstva, ki niso niti malo prijetna.

Tako npr. presenetli, kako še vedno razmeroma (pre)malo poznamo veržno povezavo proizvodnih procesov med posameznimi tozdi, ne doumevamo potrebe po vključevanju v planiranje (gosp. plan je obveznost do drugih, ne lastna potreba).

Delo delegatov se ne kaže v prav dobri luči. Previsok je odstotek delavcev, ki na sestankih ne želijo povedati svojega mnenja. Tudi na kvaliteto naših informacij si že ne moremo kdove kaj domišljati.

Zvemo, da za sestanke v proizvodnih tozdi ni izpolnjen niti prvi pogoj: primeren, prijeten prostor.

Področje OD je bilo sicer obdelano še pred jesenskim prehodom na novi sistem, vendar je še vedno zelo zgovoren podatek, da se skoraj polovica delavcev ogreva za uravnilovko po logiki: »tudi

živiljenjski stroški so za vse enaki.«

Odnos vodje do delavcev so delavci do izobrazbe KV in tisti, ki so mlajši ocenili statistično pomembno slabše od ostalih. Najbolje so vodje ocenili v tozdih spremljajočih dejavnosti, nato v del. skupnostih in v komercialni, slabše v metalurški predelavi, najslabše v mehanski obdelavi.

Najpogostejši vzroki za nezadovoljstvo so po vrsti neustrezni dohodki, slabi medosebni odnosi, slabi delovni pogoji itn.

Zdaj, ko je led prebit, bo nadaljevanje lažje. Po eni strani bodo strokovnjaki kadrovske službe začeto delo nadaljevali na posebnih področjih. Hkrati bodo pomagali rezultate ankete bolj podrobno obdelati za posamezne tozde in del. skupnosti. Že zdaj pa se bo obravnavi ankete na delovnih skupinah pridružila družbenopolitična dejavnost z namenom, da se z negativnimi pojavi soočimo in jih začnemo odpravljati.

Ogledalo torej imamo in prav je, da ga tudi uporabljamo.

Nabava in prodaja doma, uvoz, izvoz

NABAVA NA DOMAČEM TRGU

Posledica zmanjšanja uvoza starega železa, višje porabe v novih agregatih jugoslovanskih železarn ter večje porabe cenenega starega železa namesto dražjega surovega so zelo nizke prehodne zaloge.

Preskrba s ferolegurami, kovinskimi in nekovinskimi dodatki se je navzlic raznim kvalitetenim in količinskim negativnim skrajnostim uspela z resnimi in neprestanimi intervencijami obdržati na optimalni kontinuiteti. Ob koncu leta 1979 so se pojavili nepričakovani problemi v preskrbi z materialom, odpornim proti ognju, saj primanjkuje našim dobaviteljem raznih osnovnih surovin, kot surovega magnezita, žgane gline, premoga in tekočih goriv. Tudi pri nas nastajajo močna nihanja v dostavi tekočih goriv in plinov, stalno primanjkuje tudi določenih polizdelkov in drugih materialov.

PRODAJA NA DOMAČEM TRGU

TOZD jeklovlekov. Na domačem trgu tozdi ni dosegel predvidene prodaje. Precej več pa, kot

predvideva načrt, so prodali ulitkov v izvoz ter s tem dosegli skupni načrt prodaje.

TOZD valjarna. Mesečni plan prodaje je tozdi presegel z 1,1 odstotka, vendar precej zaostaja pri prodaji gredic, kar pa se je kompenziralo z večjo prodajo profilov in je tako tozdi dosegel ugoden finančni rezultat.

TOZD kovačnica. Mesečni rezultat realizacije je bil dosežen zelo ugodno. Plan prodaje je bil presežen za 10,4 odst. Zaostanki iz leta 1979 so minimalni, saj ne dosegajo niti polovice mesečne proizvodnje.

TOZD jeklovlek. Primanjkljaj planirane prodaje na domačem tržišču je bil odpremljen v izvoz, tako da je tozdi močno prekoračil plan izvoza.

TOZD stroji in deli. Načrt odpreme je tozdi presegel za 37 odst. in s tem realiziral 56 odst. več, kot predvideva plan prodaje na domačem trgu. Kljub preseženi mesečni realizaciji ima tozdi še veliko zaostankov po že sklenjenih

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zimske vertikale

(Nadaljevanje s 1. strani)

pogodbah. Predvsem pa so za skrbiljuče reklamacije valjev za železarno Jesenice in Sisak. Stroj in naprav je bilo odpredelanih za 3 odst. več, kot predvideva plan prodaje na domačem trgu, in s tem realizirano 98 odst. načrtovane realizacije na domačem trgu.

TOZD industrijski noži. Industrijskih nožev je bilo prodanih 97 odst. več, kot je to predvideno s planom, brzorezno orodja pa za 2 odst. manj. Kljub preseženi realizaciji v decembru pa še vedno beležimo velik zaostanek, ki je skupaj z novimi naročili višji, kot je predvidena proizvodnja na domačem trgu v letu 1980. Zaskrbeljujoči so tudi dobavni roki za nova naročila, saj znašajo prek 12 mesecev, kar z drugo besedo pomeni odbijanje naročil.

TOZD pnevmatični stroji. Mesečni načrt proizvodnje je bil presežen za 41 odst. in s tem realizirano 26 odst. več, kot je predvideno s planom. Po skupinah izdelkov je toz dosegel naslednjo prodajo: strojev je bilo prodanih za 87 odst., orodja za 236 odst., lafet za 150 odst., vrtnega orodja za 54 odst. in kolesnih stavkov za 222 odst.

TOZD vzmetarna. Tozd je presegel načrtovane prodaje za 8 odst. in s tem realiziral za 11 odst. več, kot je predvideno s planom prodaje na domačem trgu. Listnatih vzmeti je bilo prodanih 12 odst. več, vzmetnih palic pa za 3 odst. več od načrtovanih.

TOZD RO Prevalje. Načrtovana proizvodnja je bila dosežena za 91 odst.; realizacija pa je bila za 36 odst. višja, kot je predvideno s planom na domačem trgu. Plan proizvodnje pil je bil dosežen le v višini 47 odst., proizvodnja orodja pa je bila prekoračena za 16 odst. Celotni načrt realizacije v letu 1979 je bil dosežen v višini 99 odst. Eden od vzrokov za ne-

doseganje plana so predvsem nižje cene proizvodov, kot je bilo to predvideno ob izdelavi letnega plana.

UVOZ

Za december je značilno predvsem nemirno zunanje tržišče z nihanjem cen, v glavnem navzgor, le pri feromolibdenu je bil precejšen padec. Precejšnje težave so bile pri zaključevanju okvirnih količin grafitnih elektrod. Zaradi čedalje težavnejše devizno bilančne situacije so bili tudi vse-skozi problemi z realizacijo naročil za uvozno blago; najslabše je bilo za opremo. Tam smo uporabili že vnaprej vse in tako niti sklepov za uvoz opreme, ki jih je izdala republiška SIS za ekonomske odnose s tujino, nismo mogli realizirati, še prav posebej zato, ker ni bilo možno oskrbeti režimskih dovoljenj.

Z osnovnimi surovinami smo v glavnem bili preskrbljeni, občasno so sicer nastopile težave, ko je zmanjkalo posameznih ferolegur. Večje težave so z zaključitvijo reprodukcijskega materiala za izdelavo stiskalnic, ki je v glavnem vezan na režimska dovoljenja, leta pa izvirajo iz določenega avto-

matizma; povečave proizvodnje pri tem seveda niso upoštevane. Nasprotno avtomatizem možnosti uvoza še skrajšuje, dodatno jih skrajšuje še odlok ZIS po uskladitvi tečajev za obračun pravic iz režimskih dovoljenj.

IZVOZ

V decembru smo izvozili 46,2 odst. več, kot predvideva plan. S tem smo tudi močno izboljšali celoletno kumulativo. Zelo ugodno je tudi razmerje med konvertibilnim in klirinškim izvozom, saj odpade na konvertibilnega 83,8 odst. celotnega izvoza.

V zadnjem mesecu minulega leta se je tudi precej povečal pritisk odjemalcev na dobavne termine, zlasti pri naročilih za valjano paličasto jeklo in industrijske nože. Poostrele pa so se tudi urgence za rezilno orodje.

V decembru je bilo sklenjenih tudi več pogodb za dobave v prvih mesecih leta 1980, predvsem za ulitke, industrijske nože in paličasto jeklo. Zaradi dviga naših izdelavnih stroškov pa postaja problem cen še težavnejši in zožuje naše možnosti plasmaja na zunanje tržišče.

jeklarni na Ravnah, saj so za nekaj več kot 11 % presegle načrtovano količino. Tudi v Železarni Štore so kljub okvari in predčasni popravilu »stare« električne obločne peči v jeklarni praktično izvršili poprečni mesečni načrt, saj so ga zgrešili le za 12 ton. Slabša izvršitev je bila v jesenjski jeklarni, kjer znaša 94 %. V SM jeklarni so zaradi daljših popravil obratovale manjše peči in še zaradi mrzlega hoda na plavžu so dobivali manj tekočega surovega železa, kot so ga potrebovali. V elektrojeklarni so imeli prekomeren izmeček in pa nekaj težav z električno energijo. Letni načrt proizvodnje surovega jekla so izvršili na Jesenicah 93 %, na Ravnah 102 % in v Štorah 73 %. Skupen rezultat je 93 % letno načrtovane količine, kar je okoli 2300 ton manj kot leta 1978.

Proizvodnja surovega jekla se je v zadnjih letih gibala kot sledi (v tonah):

1976	1977	1978	1979
777.567	779.402	787.845	756.695

doslej najvišja je bila leta 1975, ko je znašala 796.000 ton.

Blagovna proizvodnja je bila v decembru na načrtovani ravni z nekaj več kot 100 % izvršitvijo. V Železarni Jesenice je znašala izvršitev 97 %, v Železarni Ravne 103 % in v Železarni Štore 107 %. V železarnah je letna izvršitev 96 % in so samo v Železarni Štore presegli letni načrt za 1 %. V Železarni Jesenice je letna izvršitev 94 %, kar je okoli 500 ton manj kot leta 1978, v Železarni Ravne je letna izvršitev 98 %, kar pa je 2 % več kot preteklo leto. Za Železarno Štore je treba še povedati, da so letni načrt presegli, ta proizvodnja pa je 5 % nižja kot leta 1978 in je tako tudi v seštevku za vse tri železarne okoli 1 % nižja proizvodnja kot lansko leto.

Blagovna proizvodnja pri predelovalcih je bila decembra nekaj slabša kot v železarnah, saj je bila izvršitev: v Plamenu 89 %, v Verigi 105 %, v Tovilu 81 % in v Žični 95 %. Skupen rezultat je 97 %. Letni načrt so dosegli: v Plamenu 94 %, v Verigi 100 %, Tovilu 105 % in v Žični 98 %. V vseh štirih delovnih organizacijah je bila letna proizvodnja večja kot leta 1978 in je skupno 4 % večja.

Gibanje blagovne proizvodnje v preteklih letih je bilo naslednje: (v tonah)

1976	1977	1978	1979
202.611	179.964	209.171	192.340

Proizvodnja surovega jekla je bila v decembru blizu poprečno mesečno načrtovane količine za leto 1979, vendar je zmanjkalo okoli 420 ton do izvršitve načrta. Odlično proizvodnjo so dosegli v

1976	1977	1978	1979
677.652	723.643	762.316	754.574 — železarne
35.718	35.667	36.064	37.657 — predelovalci
713.370	759.310	798.380	792.231 — skupaj SZ

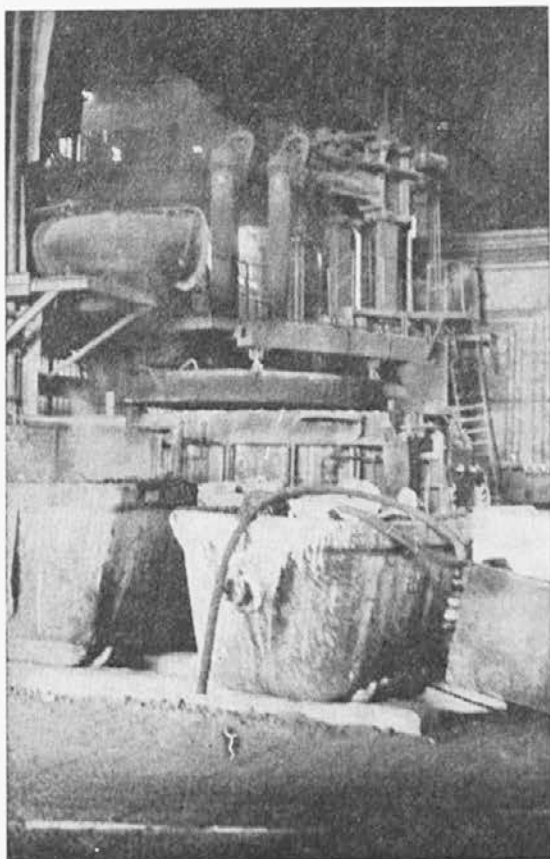
Razumljivo, takšen pregled števkov še ne da prave slike. Količina okoli 31.000 ton, kolikor je zmanjkalo do skupne izvršitve letnega načrta je kar zajetna količina izdelkov. Poleg tega je treba upoštevati, da nastanejo pri nekaterih izdelkih večji zaostanki dobav, treba je tudi pospešeno izvažati za zagotovitev potrebnih deviz, tako da bodo količine neizvršenih dobav kupcem gotovo dvakrat tolikšne, kot je sam za-

ostanek proizvodnje. Za celo leto si je pa le vredno ogledati, kako izgleda izvršitev proizvodnje za prodajo po posameznih skupinah proizvodov.

Livarne so dobile iz Železarne Štore 890 ton surovega železa manj, kot je znašal letni načrt. Toplo valjanih izdelkov je bilo okoli 27.000 ton manj od načrtovane količine. V tej količini je 7280 ton polizdelkov, valjane žice 4700 ton in srednje ter tanke plo-

Proizvodnja Slovenskih železarn v decembru in v letu 1979

Čeprav je že konec januarja, je vseeno vredno na kratko pregledati še dosežke v decembru, da bi dobili celoten pregled za preteklo leto. Vse napovedi in upanja, da bo zadnji mesec v letu le boljši po proizvodnih uspehih, so se izjalovila. Zato tudi ne drže ocene, katere so bile navedene za izvršitev naloga v letu 1979, ki so bile napisane pred in že po izteku leta.

»Posodje«

čevine okoli 16.700 ton. Kovanih izdelkov so izdelali 3200 ton več kot po načrtu, kar je gotovo uspešno. Tudi izdelkov v jeklovlekih je 5% več kot je bilo načrtovano. Vlečene žice je okoli 800 ton manj, kot je znašal načrt. Hladno valjanih trakov in pločevine je okoli 2400 ton pod načrtom, kar je samo okoli 2%. Hladno oblikovanih profilov je približno 2000 ton manj kot je znašal načrt. Jeklene litine 11% več kot je bila načrtovana količina. Če pregledamo sedaj globalno proizvodnjo železarskih izdelkov lahko rečemo: zaostanek toplo valjanih izdelkov je v glavnem pri polizdelkih in v vroče valjanih tankih in srednjih pločevinah. Zaostanek je celo manjši kot je zaostanek pri proizvodnji surovega jekla. Izpad proizvodnje polizdelkov je gotovo za nekatere kupce boleč, ker je zaostanek pri tanki in srednji pločevini bolj odraz potreb trga kot težav pri proizvodnji. Seveda je pa tudi posledica neizvrševanja pogodbenih obvez železarn Smederevo, ki bi morala dobavljati slabe za potrebe valjarne trakov v Železarni Jesenice.

Pri vseh izdelkih sive in nodularne litine je bil letni načrt proizvodnje visoko presežen. Skupna količina je bila pa 3% manjša kot leta 1978, kar je tudi močno odmevalo pri kupcih, posebno pri avtomobilski industriji, kjer jim zelo manjka odlitkov.

Preko celega leta smo spremljali rezultate pri izdelkih višje stopnje predelave. Naši letni cilji so postavljeni za vzpodbujanje proizvodnje višje vrednih izdelkov, kar je tudi osrednji cilj sedanjega srednjeročnega načrta in usmeritev za bodoče.

Dosežki v preteklem letu niso ravno odraz takih prizadevanj. Proizvodnja vzmeti je 2% nad plansko količino in 12% višja kot leta 1978. Proizvodnja žičnih izdelkov v železarnah je sicer 4% višja kot leta 1978, vendar zaostaja 15% za letno načrtovano količino. Pri strojih in strojnih delih je bila proizvodnja približno na isti ravni kot preteklo leto, zaostanek za planom pa znaša 8%. Proizvodnja konfekcioniranih izdelkov je bila 15% večja kot leta 1978 in vendar je bil načrt verjetno presmel, ker znaša zaostanek 24%. Pnevmatičnih strojev so izdelali nekaj več, kot leto poprej in 22% manj kot so načrtovali. Tudi proizvodnja rezilnega orodja je bila za več kot 20% manjša, kot je znašal načrt pa tudi 11% manjša kot leta 1978. V Železarni Štore so izdelali 5.130 traktorjev, kar je le 1.030 kom. več kot leto poprej in je seveda zaostanek za letnim načrtom velik.

Tudi pri predelovalcih žice je izvrševanje proizvodnih načrtov po posameznih proizvodih dokaj različno. Nekaterih vijakov izdelkov, predvsem takih, kjer so letne količine manjše, so izdelali veliko več kot so načrtovali. Pri tistih, kjer so letne količine sorazmerno velike, imajo zaostanke, tako da znaša skupna izvršitev: maticnih vijakov 92%, kovinskih 97%, sponskih 92%, pločevinskih 225%, lesnih 102%, posebnih lesnih 83% in ostalih 122%.

Letni načrt proizvodnje matic je bil izvršen 88%, kar je za 5% več kot leta 1978. Proizvodnja zakovic je bila presežena za 24%. Plan proizvodnje verig je bil izvršen 99%. Proizvodnja sit je bila do-

sežena 93%, proizvodnja žičnih trakov 83%, proizvodnja pletiv 88%, proizvodnja varjenih mrež 101% itd.

Odras blagovne proizvodnje so tudi rezultati medsebojnega oskrbovanja v okviru Slovenskih železarn. To je predmet posebne obravnave in zaenkrat še ne razpolagamo s končnimi podatki. Iz mesečnih problematik o težavah s preskrbo vložka pa izhaja, da medsebojno oskrbovanje ni potekalo v skladu z načrtom in dogovori o dobavah.

Odličen rezultat je bil dosežen tako v decembru kot za vse preteklo leto pri izvozu. Skupna količina izvoženih izdelkov znaša skoraj 83.000 ton, kar je približno 25.000 ton več kot leta 1978. Letni načrt količine izvoza je bil celo presežen. Vrednost izvoza ni tako zadovoljiva in je zaostanek za planom 6%, vendar je vrednost letnega izvoza za celih 40% višja kot leto poprej.

Vrednost prodaje, dosežena v decembru je 15% nad povprečnim mesečnim načrtom. Pod mesečno načrtovano vrednostjo prodaje so zaostali v Plamenu za 12%, v Tovilu 7%. Vse druge delovne organizacije so sorazmerno visoko presegle vrednost prodaje v primerjavi s povprečno mesečno načrtovano vrednostjo. Letni načrt vrednosti prodaje je bil dosežen skupno za SZ 99%, kar je za 24% več kot je znašala vrednost prodaje leta 1978. Letni načrt so izvršile vse štiri delovne organizacije — predelovalci žice in Železarna Ravne. V Železarni Jesenice je iz-

vršitev 97% in v Železarni Štore 98%.

Število zaposlenih je preteklo leto naraslo za 1%, kar je v primerjavi z izvršitvijo načrtovanih proizvodnih nalog seveda preveč, ker s tem, da je bila proizvodnja leta 1979 enaka ali nižja, kot leta 1978 in ob večjem številu zaposlenih produktivnost ni narasla po načrtovani stopnji rasti.

Kot že rečeno, rezultati dela v decembru niso prispevali k izboljšanju poprečnih proizvodnih dosežkov preteklega leta. Rezultati izvoza so uspešni, kar bi bilo še bolje, če bi izvozili res proizvodne presežke in pa predvsem izdelke najvišje stopnje predelave. Gotovo, da je v izvoženih količinah precej izdelkov, ki jih domači trg potrebuje in jih lahko najdemo tudi med tistih nad 900.000 ton jeklarskih izdelkov, ki jih v Jugoslaviji uvažamo.

Leto 1979 je bilo glede oskrbe z vložkom in polizdelki pa tudi z rezervnimi deli sicer težavno, pa vendar še sorazmerno zadovoljivo. Podrobne analize dela v tozdih bodo pokazale, da bi ob smotrnejši organizaciji dela in boljši tehnološki in delovni disciplini lahko dosegli izdatno več. Lahko jemljemo kot znano dejstvo, da smo imeli daleč preveliko odsotnost z dela. Ugotavljamo, da je daleč preveč obratovnih zastojev zaradi različnih vzrokov. Dejstvo je, da je leto za nami, da z rezultati ne moremo biti zadovoljni, vendar: »Po toči zvoniti je prepozno!«

Milan Marolt

IZ OO ZK V ŽELEZARNI

Na prste tistim, ki krhajo medsebojne odnose

O osnovni organizaciji ZKS TOZD kontrola kakovosti bi morali pisati že v preteklem letu, vendar so komunisti v tej TOZD bili drugačnega mnenja. Kljub mnogim nerešenim težavam niso bili pripravljeni o njih spregovoriti. Šele sedaj, po volilni konferenci, ko je funkcijo sekretarja prevzel Silvo Ošep, so tudi v kontroli bili pripravljeni spregovoriti o vseh tistih težavah, ki tako ali drugače vplivajo na slabe notranje medsebojne odnose.

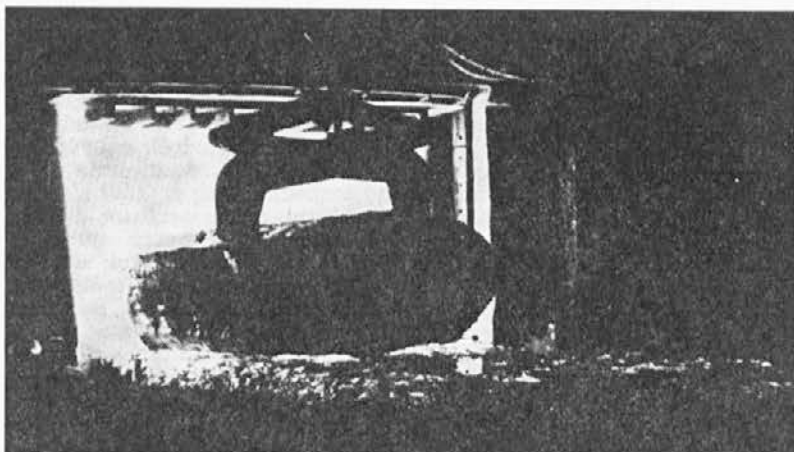
»Tovariš sekretar, tudi v TOZD kontrola kakovosti ste komunisti v osnovni organizaciji sindikata in delovnih skupinah večkrat razpravljali o predlogih za povišanje SSD. Neurejeni osebni dohodki so tudi največji delavci povzročili precej nezadovoljstva. S čim se v glavnem ne strinjate?«

»Lansko leto smo v naši delovni organizaciji prešli na nov sistem delitve osebnih dohodkov, ki naj bi zagotovili nagrajevanje delavcev po količini, kakovosti in gospodarnosti vloženega dela. Sistem smo zgradili na skupnih merilih in osnovah. Sprejeli smo vrsto dogovorov in pravilnikov, ki urejajo delitev čistega dohodka in sredstev za osebne dohodke. V delovni organizaciji je bil ustanovljen tim za sistem OD, ki je opravil veliko dela. Tudi v naši te-

in v variabilnem delu OD, to je v individualni stimulaciji. Več TOZD v železarni je v zadnjih dveh letih poviševalo analitične ocene in se oddaljilo od prvotnih ocen, medtem ko smo v naši temeljni organizaciji poviševali ocene le v posameznih primerih, ko je šlo za očitna neskladja. Obstajajo pa še očitne razlike med ocenami za primerljiva dela in naloge med našo in drugimi TOZD. Zavedamo se, da problemov ne bomo smeli reševati kampanjsko, ampak celovito in povišati analitične ocene samo v primerih, ko se ugotovi, da se je povečal obseg ali zahtevnost del in nalog.

Pri uvedbi individualne stimulacije smo posvetili največ skrbi izbiri meril. Ocenili smo, da v naši TOZD normni sistem ni sprejemljiv, zato smo se odločili za posredna merila in programe dela. Pri izbiri posrednih meril in normativov smo se srečevali s težavami, ker je težko najti taka merila, ki bi vedno odmerjali individualno stimulacijo in zadela želeno poprečje v vsej TOZD ob normalnih rezultatih gospodarjenja. Poleg tega smo se ob uvedbi sistema dogovorili za vrednost enote dela, tako da sistema nismo sprostili, kot predvidevajo naši samoupravni akti. Ozadje tega so še vedno nerazrešeni dohodkovni odnosi med posameznimi TOZD. Ob fiksirani vrednosti enote dela poprečna stimulacija v vseh TOZD do sedaj ni bila v skladu z rezultati gospodarjenja. Trdimo lahko, da smo se tega načela v naši TOZD držali.

Izračun individualne stimulacije po posrednih merilih prinaša še v mnogih primerih nasilne razlike med delavci, zato nas čaka še dovolj dela. Vso pozornost moramo posvetiti zbiranju podatkov in določanju normativov za posamezne oddelke v tozdi. Prav tako še nismo dosegli pravičnega ocenjevanja po programih dela. Ti programi so še vedno meglena stvar in jih večina vodij ne izdeluje tako, kot je potrebno. Ocenjevanje je nerealno, ker vsak vodja skuša doseči čim višjo oceno za svoje delavce. Tako obnašanje pa nujno vodi k stanju: vsem enako oceno. Nobeden od nas si ne upa nekomu, za katerega vsi vemo, da ne izpolnjuje svojih delovnih obveznosti, dati za pet odstotkov nižjo oceno. Razlike so dosedaj tako minimalne, da se jih ne splača omenjati. Zato bomo morali v prihodnje pristopiti k izdelavi programov za posameznega delavca na osnovi programov oddelkov, ki bodo izhajali iz plana

V peč

TOZD. Ocenjevanje programov pa bo moralo biti objektivno.»

»V TOZD kontrola kakovosti zadnje čase baje niste zadovoljni z medsebojnimi notranjimi odnosi in delovno nedisciplino?«

»To je res. V mislih imam precejšnjo spoštovanje delavcev do raznih sprejetih partijskih in samoupravnih stališč. Prav zato bomo morali na tem področju mnogo več storiti, kot smo doslej. Smatramo namreč, da je prav nedisciplina vzrok za mnoge notranje slabe medsebojne odnose. Da bomo to nadvse pomembno področje končno uredili, smo sprejeli akcijski program aktivnosti, v katerem bodo osnovne organizacije ZSMS, ZKS in sindikata ter samoupravni organi in delovne skupine delovali na tem, da bodo stopili na prste tistim delavcem, ki v tozdu povzročajo nezadovoljstvo in s tem krhajo medsebojne odnose.«

»Tovariš sekretar, baje komunisti v kontroli ugotavljate, da je na število zaposlenih zelo malo komunistov. Predvsem so še vrzeli na vodilnih mestih. Kaj vse ste že storili za izboljšanje stanja?«

»Komunisti v TOZD kontrola kakovosti smo res maloštevilni glede na število zaposlenih, danes nas je samo 27. Prav zato smo si v naši OO ZKS tudi zadali prioriteto nalogo, da bomo naše vrste okrepili. Ta naloga ni ostala napisana samo na papirju, ampak smo v zadnjih letih sprejeli nekaj novih članov ZK. Dobrih delavcev, ki bi bili tudi dobri komunisti, je v našem tozdu še več, vendar se ti ne morejo odločiti za vstop med komuniste. Radi pove-

do, da jih odbija previsoka članarina, na drugi strani pa tudi obveznosti, ki jih komunisti še posebej imajo. Tako jim ni treba tako pogosto hoditi na sestanke, pa tudi za vzor jim ni treba skrbeti. Vse to pa nas komuniste ne bo ustavilo pri naših nalogah. V naše vrste bomo sprejeli tiste delavce, ki vidijo potrebo delovanja v vrstah zveze komunistov. Res pa je, da nismo zadovoljni s številom delavcev komunistov, ki so na vodilnih mestih. Glede nezadovoljivega stanja smo že večkrat izrazili zaskrbljenost. Zato smo si tudi zadali nalogo, da bomo tudi te vrzeli z leti izpopolnili z mlajšimi vodilnimi delavci — komunisti.«

»Pri vsakdanji kontroli imate mnogo težav zaradi pomanjkanja tehnične opreme. Primanjkuje vam pa tudi iskrilcev.«

»Predvsem smo se zavzemali zadnja leta za realizacijo planiranih investicij v valjarni. Mehanizirana kontrolna proga za gredice je bila končno naročena konec preteklega leta. Še vedno pa so nerešena vprašanja investicij za tovarno valjev in za tovarno armatur. Glavna tehnološka težava so številne zamenjave jekel. Temu je večinoma krivo nespoštovanje tehnološke discipline. O tem problemu smo spregovorili že na različnih konferencah. Še vedno nam primanjkuje iskrilcev, kljub temu da so izvedli strokovni iskrilski tečaj. Za obisk tega tečaja in za opravljanje poznejših delovnih nalog, se zaradi nizkih osebnih dohodkov ni prijavilo potrebno število delavcev.«

F. Rotar

Za racionalizacijo samoupravnih postopkov

V železarni si zadnji čas precej prizadevamo, da bi na področju samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja dosegli večjo kvaliteto in učinkovitost. Ta prizadevanja pa niso čisto naključna. Akcijski program, ki vsebuje stabilizacijske in racionalizacijske ukrepe in ki bo segel na vsa področja v železarni, bo moral zajeti tudi področje samoupravnih odnosov.

Vedeti moramo, da preveč sestankov oziroma nekvalitetno pripravljeni sestanki predstavljajo za proizvodnjo veliko obremenitev tako časovno kot finančno. To so potrdili tudi vsi prisotni na razgovoru o nekaterih odprtih vprašanjih nadaljnega razvoja samoupravnih odnosov v železarni, kjer je sodelovala precej pestra struktura delavcev železarne. Predvsem so nekateri ravnatelji resno opozorili na probleme indiferentnosti delavcev do samoupravnih aktivnosti. Ob obsežnih informacijah in gradivih, ki so delavcem sicer na razpolago, je treba ugotoviti, da je informiranje večkrat še vedno nepopolno. Tako so delavci sorazmerno površno informirani na zborih delavcev, delavskih svetih in drugih organih, pisne informacije pa jih tudi ne pritegnejo toliko, da bi po njih sami segali.

Res je tudi, da je naša železarna v nenehnih organizacijskih spremembah, ki se slejkoprej odražajo v samoupravnih aktivnostih. To pa zahteva seveda še dodatne napore. Postopkov sprejemanja samoupravnih odločitev je tako vedno več, zato že zaradi tega nujno trpi kvaliteta sestankov. Če pa želimo dati produktivnosti dela večji poudarek, tudi časa za temeljite razprave resnično večkrat zmanjka. Iz tega lahko zaključimo, da je eden največkrat omenjenih problemov samoupravnega informiranja prav gotovo preobremenjenost in prenatrpanost z informacijami, gradivi in sestanki. Nujna je torej selekcija informacij, ki jih prejema vsi delavci. Vendar pa je to tudi ena najbolj kritičnih točk politike samoupravnega informiranja, kjer so možne napake pa tudi zlorabe. Selekcijo informacij in politiko informiranja bi morali opravljati samoupravni organi kot sestavni del samoupravnega odločanja. Tam, kjer pa je nujno, da izbere opravi strokovna služba, je potrebno zaostri in izpeljati odgovornost. Selekcija gradiv je torej posebno delikatna naloga, ker slejkoprej lahko zadene ob sam sistem samoupravljanja, saj zakon precej natančno govori, o katerih zadevah se mora vsak dela-

Ga bom dobro privil

vec seznaniti oziroma odločati. Tu se torej ne da preveč poenostavljati; ostanejo nam tako predvsem prizadevanja, kako čim bolj razviti delegatsko pot odločanja, in seveda racionalizacija vseh postopkov sprejemanja samoupravnih odločitev. Če bomo v to vložili resnično vse napore, bo tudi izkoristek delovnega časa temu primerno večji.

Racionalizacijo samoupravnih postopkov vidimo predvsem:

1. v večji kvaliteti predhodnih obravnav, to je na delovnih skupinah, kjer dobijo delavci prve informacije iz obsežnih strokovnih gradiv. V bodoče bomo vse osnutke samoupravnih splošnih aktov pripravljali v obliki poljudnih tez, ki bodo morale biti pisane v poljudnem in razumljivem jeziku. Na tak način naj bi bila zagotovljena predvsem razumljivost informacij, kar je nedvomno najpomembnejše.

Delovne skupine morajo služiti predvsem za podajanje informacij in za razpravljanje, medtem ko mora imeti zbor delavcev izključno funkcijo odločanja. Vsi materiali, ki so pripravljeni za odločanje na zborih, morajo biti torej tako dodelani in pripravljeni, da ni potrebno o njih več razpravljati. Ugotavljamo pa tudi, da se še premalo poslužujemo vseh možnih oblik osebnega izjavljanja delavcev, ki nam jih nudi zakon.

Veliko dragocenega časa bi namreč prihranili, če bi namesto zbora delavcev uvedli drugo obliko

odločanja, na primer podpisovanje aktov oziroma dajanje pisnih izjav. Na zboru delavcev se delavci resnično zberejo samo zato, da »dvignejo roko«, ker so se prehodno o vsem temeljito seznanili. Predvsem bo potrebno bolj elastično pristopiti k novim oblikam odločanja.

2. Nadalje vidimo racionalizacijo postopkov tudi v doslednem planiranju samoupravnih aktivnosti, tako mesečnem kot četrtletnem in letnem. S tem bo tudi odvisnost od strokovnih služb, ki materiale pripravljajo, manjša, ker bodo tudi njihove aktivnosti morale biti bolj planirane. To sodelovanje pa se bo pri nas moralo še razviti. Velikokrat se dogaja, da strokovne službe dostavljajo materiale neodvisno od mesečnih planov aktivnosti, ki jih mora center za samoupravljanje in informiranje pripraviti. Rezultat takega planiranja je včasih ta, da v centru postopke sicer planiramo, v končni fazi pa smo vezani in odvisni od strokovnih služb, ki morajo materiale pravočasno dostaviti. Če gradiva ne uspemo dostaviti v tozde pravočasno, je to večkrat zelo neprijetno, predvsem pa ni podobno ukrepom racionalizacije.

Naše izhodišče naj bi bilo predvsem: »Dobro delati in dobro upravljati«. Želimo pa, da racionalizacija samoupravnih postopkov zaradi stabilizacije ne bo postavila razvoja samoupravljanja in delegatskega sistema na stranski tir.

M. Pristovnik

30 LET DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA:

Od prvih delavskih svetov do celovitega družbenega sistema

KPJ je leta 1950 sprejela zgodovinsko odločitev o predaji državnih gospodarskih podjetij v upravljanje delovnim kolektivom. Ta revolucionarni akt je bil sprejet v situaciji, ko je v svetovnem komunističnem gibanju prevladovala dogma, da lahko v socializmu

le država upravlja in vodi gospodarstvo in druge družbene dejavnosti. Tudi v Jugoslaviji smo tedaj imeli državno-centralistični sistem: državno-partijski aparat je zajel vso družbeno življenje. Na drugi strani je bila naša država takrat v popolni politični izo-

laciji in ekonomski blokadi, vrh tega je bila izpostavljena neposredni vojni nevarnosti. Mednarodne in notranje razmere so bolj zahtevale krepitev države kot pa predajo tovarn delavcem.

V govoru ob izdaji predloga temeljnega zakona o upravljanju z državnimi gospodarskimi podjetji in višjimi gospodarskimi združenji po delovnih kolektivih je tovariš Tito 27. junija 1950 v ljudski skupščini poudaril:

»Ljudska skupščina bo danes obravnavala osnutek enega najpomembnejših zakonov socialistične Jugoslavije. Sprejem tega zakona bo najpomembnejše zgodovinsko dejanje ljudske skupščine po sprejemu zakona o nacionalizaciji sredstev za proizvodnjo. S prevzemom sredstev za proizvodnjo v državne roke, se še ni uresničilo akcijsko geslo delavskega gibanja 'tovarne delavcem', ker geslo 'tovarne delavcem', zemljo kmetom' ni abstraktno propagandistično geslo, temveč ima globljo vsebino.¹

Nekateri mislijo, da je uvedba tega zakona preuranjena, da delavci ne bodo sposobni voditi tovarne in podjetja... To ni res, in to ni sprejeto prezgodaj, ampak je prišlo že z določeno zamudo...¹

Obstajajo izredno velike težave na poti graditve komunizma v tako zaostali deželi, kot je naša. Toda kaj sedaj? Ali bomo čakali, da bodo vsi delavci enako pametni in sposobni za upravljanje podjetij? Razume se, da ne, ker bi morali drugače čakati neskončno dolgo. Delavci si bodo pridobili potrebne izkušnje ravno v procesu upravljanja in dela.¹

V čem je bistvo naše poti v socializem? Ali je to nekaj novega, kar zahteva teoretično obrazložitev in kar bi vsaj pri nekaterih vprašanih pomenilo zanikanje pravilnosti sedanje stopnje marksistične znanosti? Razume se, da ne. Bistvo naše poti v socializem ali bolj rečeno — v komunizem, se lahko izrazi v nekaj besedah. Naša pot v socializem je to, da mi marksistično znanost dosledno izvajamo v praksi ter v skladu s posebnostmi naše domovine. Za nas ta znanost ni dogma, ampak sredstvo za vodenje v vsaki konkretni situaciji, ne glede na to, kako je zamotana...¹

Takšne Titove besede niso le izsek pomembnega zgodovinskega trenutka, ampak natančno dolo-

čajo po svoji vsebini in pomenu glavno usmeritev v preteklem, sedanjem in prihodnjem razvoju naše poti v komunizem, potrjujejo pa jih dogodki preteklih tridesetih let.

Z zmago narodne revolucije leta 1945 je nastala nova socialistična Jugoslavija z novimi družbeno-ekonomskimi odnosi. Za naše povojno obdobje je bilo značilno uveljavljanje moči države in njene aparata. Kljub temu so takoj po vojni delavci delno sodelovali pri upravljanju podjetij že pred uvedbo delavskih svetov prek delavskih zaupnikov in sindikatov. Ti so imeli po zakonu določene pravice pri urejanju gospodarskih vprašanj. Vsekakor pa je bil vpliv delavskih zaupnikov in sindikatov neznaten v primerjavi s pravicami direktorjev in državnih organov, vendar je to le imelo pozitiven vpliv na osnovno znanje delavcev o upravljanju podjetij.

Sredi leta 1949 je tovariš Kardelj poudaril: »V mnogih naših tovarnah na primer, kjer je iniciativni in preudarni direktor domel, da je njegov uspeh odvisen od prizadevanj in pobude delavcev, se je spontano začela razvijati nova oblika samouprave. To so posvetovanja direktorjev o vseh vprašanih upravljanja v podjetju s skupinami najboljših delavcev. To nerazvito spontano obliko je treba dalje razvijati in jo spreminjati v stalno obliko neposrednega sodelovanja delavcev pri upravljanju naših podjetij.«²

Ob koncu leta 1949 je tovariš Kidrič sklical sestanek s predstavniki sindikatov (Đuro Salaj in drugi). Pogovarjali so se o predlogu vlade, da bi začeli ustanavljati delavske svete. Sprejeli so sklep, da je treba prakso delavskih svetov skrbno preučiti. To začetno delo naj bi spremljal sindikat. Tako je bilo 23. decembra 1949 izdano navodilo o ustanavljanju in delu delavskih svetov v državnih gospodarskih podjetjih. Dokument sta podpisala Boris Kidrič in Đuro Salaj.

V zelo kratkem času je bilo v Jugoslaviji ustanovljenih 800 delavskih svetov (še pred izdajo zakona). Interes delavcev za samoupravljanje v podjetjih je bil tako velik, da je bilo treba ta proces pred izdajo zakona celo zavirati. Potrebno je vendar bilo zbrati izkušnje in preverjati prakso, kako je treba delavske svete razvi-

jati. Že v nekaj mesecih praktičnega dela se je izkazalo, da je delavsko samoupravljanje prav tista oblika, po kateri bo lahko delavski razred prevzel neposredno upravljanje gospodarstva. Državni organi so sklenili, da je treba pripraviti osnutek zakona o delavskem upravljanju, ki bo pravno izrazil nove spremembe in dal delavskim svetom širše okvire za dejavnost. Pri njegovem nastanku so sodelovali vsi takrat pomembni družbenopolitični ljudje in gospodarstveniki Jugoslavije, najbolj pa tovariš Kidrič.

Delavski sveti so prevzeli del nalog, ki jih je tedaj opravljal direktor. Njegove pristojnosti s tem niso bile zmanjšane. Konkretne naloge so bile: preučevanje nalog v zvezi z gospodarskim planom podjetja, dajanje pripomb nanje, ukvarjati se z vprašanji delovne sile, vzgoje kadrov, sistemizacije, z eno besedo — notranja organizacija podjetja. Delavski sveti naj bi se sestajali enkrat mesečno in njihovi sklepi so bili pravnomočni, torej jih je direktor moral upoštevati.

Prvi delavski sveti v Sloveniji, izvoljeni od 27. januarja do 11. februarja 1950 (skupaj jih je bilo 47, mi bomo našli le prvih deset):

1. Sava Kranj, 7. januarja,
2. Elektrarna Trbovlje, 16. januarja,
3. Gradis Litostroj, 17. januarja,
4. Hidrocentrala Mariborski otok, 18. januarja,
5. Tovarna celuloze Videm — Krško, 18. januarja,
6. Hidromontaža Maribor, 19. januarja,
7. Mestna plinarna Maribor, 19. januarja,
8. Tovarna papirja Vevče, 20. januarja,
9. Železarna Guštanj, 20. januarja,
10. Tovarna usnja Šoštanj, 20. januarja.

Samoupravljanje je torej v teh tridesetih letih prešlo pot od prvih delavskih svetov do celovitega družbenega sistema, kjer prevladuje družbena lastnina proizvodnih sredstev in kjer združeni proizvajalci vse bolj odločajo o vseh dejavnostih svojega dela in o celotnem razvoju družbe.

Pomen uvedbe samoupravljanja je zelo težko izraziti v nekaj besedah. Do danes je to ena največjih zgodovinskih vrednot, kar jih je izbojeval delavski razred Jugoslavije od prvih začetkov pa vse do današnjih dni, hkrati pa je to tudi višek dosedanjih bojev delavskega razreda na svetu sploh.

»Samoupravljanje je revolucionaren proces preobrazbe družbe, ki se lahko odrazi le v pravi narodni socialistični revoluciji. To je bila naša revolucija. V vsakem socialističnem gibanju se nujno pojavlja težnja po samoupravljanju in brez samoupravljanja tudi ni socializma. Samoupravljanje je takšna oblika proizvodnih odnosov, v katerih dobiva delovni človek možnost, da neposredno upravlja in odloča o sredstvih, pogojih in rezultatih svojega dela, to pa je bistvo socialističnih odnosov med ljudmi.«³

LITERATURA

1. Tito, Govori i članci, knj. V, str. 220—252, »Naprijed«, Zagreb 1959
2. Iz knjige »10 let delavskega samoupravljanja 1950 — 1960«, DZS, Lj., 1960
3. E. Kardelj: Sistem socialističnega samoupravljanja u Jugoslaviji, Privredni pregled — Beograd 1977

(Povzeto po Informacijah RS ZSS za obveščanje v združenem delu 3/IV)

Kakšni so naši osebni dohodki

V prejšnji številki Informativnega fužinarja smo spregovorili o osebnih dohodkih v Jugoslaviji in Sloveniji, danes pa so na vrsti OD v naši občini.

Tabela 1 nam prikazuje povprečne mesečne čiste OD na delavca v občini in v SRS. Tabela 2 nam prikazuje povprečne mesečne čiste OD na delavca v gospodarstvu občine, tabela 3 pa nam prikazuje povprečne mesečne čiste OD na delavca v industriji in rudarstvu občine. Kot v vseh dosedanjih pregledih o povprečnih osebnih dohodkih smo tudi tu vzeli kot opazovalno obdobje prvo polletje 1979.

Tabele so narejene na osnovi dela »Analiza periodičnega obračuna TOZD iz gospodarstva za I. polletje 1979 občine Ravne na Koroškem«, ki ga je izdelala služba družbenega knjigovodstva, ter na osnovi podatkov, ki smo jih dobili od SDK.

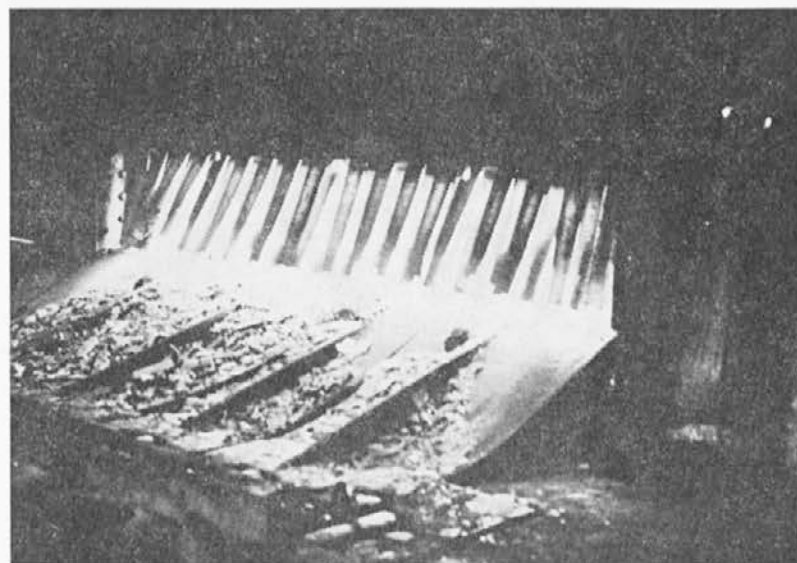
Podatki o povprečnih OD iz teh tabel niso enakovredni podatkom, ki smo jih objavljali v prejšnjih številkah Informativnega fužinarja, ker SDK uporablja drugačno

metodologijo izračuna povprečnih OD kot Zavod SRS za statistiko. Glede na to, da smo o metodologiji izračuna povprečnih OD, ki jo uporablja Zavod SRS za statistiko, podrobno spregovorili v lanskem 23. številku Informativnega fužinarja, bomo tokrat spregovorili le o metodologiji SDK.

Mesečni čisti OD na delavca dobimo tako, da izplačane čiste osebne dohodke, izplačana nadomestila čistega OD med bolezenskim dopustom (bolezen do 30 dni), izplačana nadomestila čistega OD za inovacije, racionalizacije ter druga izplačana nadomestila čistega OD delimo s produktom povprečnega števila zaposlenih v številu mesecev.

Poprečno število zaposlenih se izračuna tako, da se število dejansko opravljenih delovnih ur in drugih plačanih ur deli s 182.

Če bi sedaj želeli povzeti razliko med metodologijama prikazovanja povprečnih osebnih dohodkov, lahko rečemo, da Zavod SRS za statistiko prikazuje obračunane OD,

Iz peči

medtem ko SDK prikazuje izplačane osebne dohodke.

Kot je razvidno iz tabele 1, znašajo poprečni izplačani OD v naši

občini v prvem polletju lanskega leta 7.294 din, kar je za 8% več kot poprečni OD v Sloveniji. Poprečni OD v gospodarstvu občine

znašajo 7.287 din, kar je za 10,3% več kot poprečni OD v gospodarstvu Slovenije in za 0,1% manj, kot znašajo poprečni OD v občini.

Poprečni OD v negospodarstvu občine pa znašajo 7.356 din, kar je za 1,7% manj, kot znašajo poprečni OD v negospodarstvu Slovenije, za 0,9% več, kot znašajo poprečni OD v občini, in za 0,95% več, kot znašajo poprečni OD v gospodarstvu občine.

Če bi sedaj primerjali naše poprečne osebne dohodke, ki so po metodologiji SDK znašali v prvem polletju lanskega leta 7.643 din, s poprečnimi OD v občini, bi ugotovili, da so naši osebni dohodki za 4,8% višji. V primerjavi s poprečnimi OD v gospodarstvu in negospodarstvu občine pa so naši poprečni OD višji za 4,9% od poprečnih OD v gospodarstvu in za 3,9% od tistih v negospodarstvu.

Tabela 2 nam prikazuje poprečni mesečni čisti OD na zaposlenega v gospodarstvu občine. Kot je iz tabele razvidno, so se v občini poprečno izplačani mesečni čisti OD na zaposlenega po vkalkuliranih urah v gospodarstvu povečali od 5.648 din lani, na 7.287 din ob polletju 1979, kar znaša 129%, medtem ko znaša povečanje poprečnih OD v Sloveniji 121,6%.

Najvišje poprečne izplačane čiste OD imajo v kmetijstvu in ribištvi, in sicer 8.500 din, kar je za 16,6% več, kot znašajo poprečni čisti OD v gospodarstvu občine. Opozoriti pa moramo, da so ti poprečni čisti OD le od veterinarske postaje Prevalje, medtem ko kmetijske zadruge spadajo v področje trgovine, ker ustvarijo večji delež celotnega prihodka iz trgovinske dejavnosti kot iz kmetijske.

Najnižje poprečne izplačane čiste OD imajo v gostinstvu in turizmu, in sicer 6.222 din, kar je za 14,6% manj, kot znašajo poprečni OD v gospodarstvu občine.

Glede na to, da naša železarna pripada industriji in gospodarstvu, si oglejmo, kakšni so poprečni OD tu. Kot je iz tabele razvidno, znašajo poprečni OD v industriji in rudarstvu 7.516 din, kar je za 3% več, kot znašajo poprečni OD v gospodarstvu občine. Če bi sedaj želeli primerjati naše poprečne OD v prvem polletju 1979 s poprečnimi OD v gospodarstvu občine, bi ugotovili, da imamo za

10,1% manjše poprečne OD od poprečnih OD v kmetijstvu in ribištvi, kjer imajo najvišje poprečne OD, in da imamo za 22,8% višje poprečne OD od poprečnih OD v gostinstvu in turizmu, kjer imajo najnižje OD.

Tabela 3 nam prikazuje poprečne mesečne čiste OD na delavca v organizacijah združenega dela industrije in rudarstva naše občine. V tabeli so prikazani izplačani poprečni osebni dohodki delavcev po tozdi, ker SDK ne zbira in ne objavlja podatkov o poprečnih osebnih dohodkih delavcev po delovnih organizacijah.

Kot je iz tabele razvidno, imajo najvišje poprečne čiste OD v Rudniku Mežica — TOZD metalurgija Žerjav, in sicer 8.851 din, kar je za 17,8% več, kot znašajo poprečni OD v industriji in rudarstvu občine, in za 21,5% več, kot znašajo poprečni OD v gospodarstvu občine.

Najnižje poprečne OD ima Tekstilna Otiški vrh — TOZD konfekcija Prevalje, in sicer 5.183 din, kar je za 41,4% manj, kot znašajo najvišji poprečni OD v industriji in rudarstvu, za 31% manj, kot znašajo poprečni OD v rudarstvu in industriji, ter za 29% manj, kot znašajo poprečni OD v gospodarstvu občine.

Če bi sedaj primerjali naše poprečne OD s poprečnimi dohodki v OZD s področja industrije in rudarstva, ugotovimo, da imamo za 1,7% višje poprečne OD od poprečnih OD industrije in rudarstva, da imamo za 13,65% manjše poprečne OD od TOZD metalurgija Žerjav, kjer imajo najvišje poprečne OD, in da imamo za 47,5% višje OD od TOZD Konfekcija Prevalje, kjer imajo najnižje poprečne OD.

Kakšni so torej naši poprečni OD v občinskem merilu? Rečemo lahko, da nimamo tako visokih poprečnih OD, kot se po navadi govori, saj so naši poprečni OD le za 5% višji od poprečja občine in skoraj enaki poprečnim OD v industriji in rudarstvu občine.

Kakšne OD imamo po temeljnih organizacijah železarne Ravne, pa bomo videli v naslednji številki.

Aleksander Jug

TABELA 1: POPREČNI MESEČNI IZPLAČANI ČISTI OD NA DELAVCA V OBČINI RAVNE NA KOROŠKEM IN V SR SLOVENIJI V I. POLLETJU 1979

Zap. št.	Področje	Poprečni OD/zap. (din)	Indeks I.-VI.79 I.-VI.78
1.	skupaj občina	7.294	129,4
2.	gospodarstvo občine	7.287	129,0
3.	negospodarstvo občine	7.356	124,2
4.	skupaj SRS	6.753	122
5.	gospodarstvo SRS	6.608	121,6
6.	negospodarstvo SRS	7.480	123,7

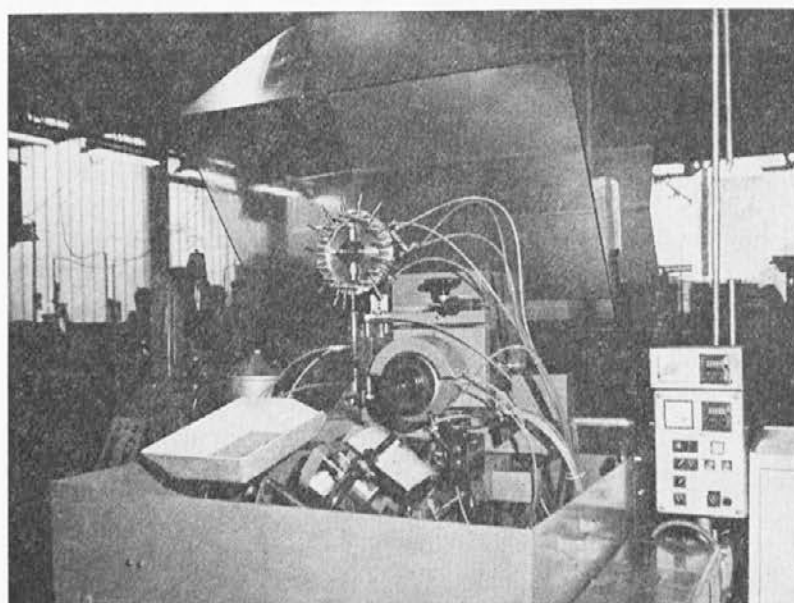
TABELA 2: POPREČNI MESEČNI ČISTI OD NA ZAPOSLENEGA V GOSPODARSTVU OBČINE RAVNE NA KOROŠKEM V I. POLLETJU 1979

Zap. št.	Gospodarsko področje	Poprečni čisti OD/zap. (din)	Indeks I.-VI.79 I.-VI.78
1.	Industrija in rudarstvo	7.516	131,3
2.	Kmetijstvo in ribištvo	8.500	154,5
3.	Gozdarstvo	7.480	119,5
4.	Gradbeništvo	6.532	118,3
5.	Promet in zveze	7.103	124,0
6.	Trgovina	6.302	124,8
7.	Gostinstvo in turizem	6.222	133,8
8.	Obrt in osebne storitve	7.714	132,6
9.	Stanovanj, kom. dejavnost	7.266	127,0
10.	Finančne, tehnične in poslovne storitve	7.809	129,7
S k u p a j		7.287	129,0

TABELA 3: POPREČNI MESEČNI ČISTI OD NA ZAPOSLENEGA V INDUSTRIJI IN RUDARSTVU OBČINE RAVNE NA KOROŠKEM V I. POLLETJU 1979

Zap. št.	O Z D	Poprečni čisti OD/zap. (din)	Indeks I.-VI.79 I.-VI.78
1.	Železarna Ravne *	7.643	131
2.	Rudnik Mežica		
3.	- TOZD elektrarne	8.766	132
4.	- TOZD rudarski obrati	7.971	134
5.	- TOZD metalurgija Žerjav	8.851	135
6.	- TOZD separacija Žerjav	7.760	133
7.	- OS za skupne službe	6.882	102
8.	- TOZD tov. opreme Mežica	8.121	138
9.	- TOZD ELMONT Žerjav	7.762	128
10.	- TOZD tov. aku. baterij Žerjav	8.079	131
11.	- TOZD Lesni obrat	7.071	128
12.	Inštalater Prevalje		
13.	- TOZD proizvodnja NICINA	6.272	118
14.	Lesna Slovenj Gradec		
15.	- TOZD žaga Muženik	5.957	121
16.	- TOZD tov. pohištva Prevalje	5.283	122
17.	Tovarna Les. in lep. Prevalje	5.878	122
18.	Tekstilna Otiški vrh		
19.	- TOZD konfekcija Prevalje	5.183	128
20.	Lek Ljubljana		
21.	- TOZD Dren Prevalje	6.150	-
S k u p a j		7.516	131

* Podatki za ŽR so dobljeni v službi za sistem OD

Iz TOZD rezalno orodje

NAŠ INTERVJU:

Kultura iz baze - za bazo

Polno kulturno življenje je izrednega pomena pri oblikovanju celostnega človeka — proizvajalca. Gre za vprašanje plemenitenja našega okolja tako v tovarni kot v kraju, plemenitenje človeka kot potrošnika duhovnih dobrin in ne nazadnje za plemenitenje naših medčloveških odnosov. V tem smislu prihaja vez med kulturo v ožjem in širšem pomenu toliko bolj do izraza, mesec kulture pa je priložnost, da o njej kaj več povemo.

Ni slučaj, da smo za sogovornika izbrali tov. **Mirko Angeli**, predsednika komisije za kulturo pri OOS ŽR, saj je sindikat tista subjektivna sila, ki mora biti sposobna na ravni tozda pritegniti v svojo dejavnost vse družbenopolitične organizacije, predstavnike posebne delegacije za kulturo in organizatorja kulturne dejavnosti, da lahko združeni čim globlje prodrejo med delavce in njihove interese.

»Tov. Angeli, vemo, da ste že vrsto let aktivno vključeni v organizacijska prizadevanja, da bi kulturno življenje čim bolj približali našim ljudem — delavcem in krajanom, da v vsako kulturno akcijo, ki zraste iz železarne, daste svoj lastni prispevek. Ali nam lahko v kratkih orisih predstavite organiziranost kulturne dejavnosti v železarni?«

»Kulturno življenje je bilo v železarni Ravne načrtano po dveh programih, ki sta se med seboj povezovala:

- v sami delovni organizaciji in krajevni skupnosti in
- na nivoju SOZD Slovenske železarne.

Program v delovni organizaciji je bil vgrajen v program zveze kulturnih organizacij občine in predstavlja nadgradnjo osnovnega programa, ki smo ga sodelovali na ravni občine. Nadgradnja je zato, ker osnovni program ne more zadostiti interesov vseh posameznikov, ki se ukvarjajo s kakršnokoli umetnostno zvrstjo.

Sindikatu ŽR je bil eden redkih v slovenskem merilu, ki je z razumevanjem sledil takim težnjam in je prvi pristopil k realizaciji dokumentov kongresov ZK, zadnjega kongresa ZSS in konferenice ZSS o približevanju kulture neposrednim proizvajalcem.

Dejavnosti so potekale na naslednjih umetnostnih področjih:

- glasbeno področje,
- področje knjige,
- dramska dejavnost,
- folklor,
- tehniška kultura.

Predvsem na področju tehniške kulture smo lahko zadovoljni z doseženimi rezultati, saj je bila ta dejavnost resti časa postavljena.

Pri našem delu pa je izostalo eno bistvenih področij, to je izobraževanje kadrov za organizaci-

jo ljubiteljske kulture. Potrebe po takim izobraževanju so se pokazale v največji meri, nismo pa uspeli realizirati naših želja.

Sam utrip kulturnega življenja je v zadnjih letih v železarni zelo močan, saj smo dosegli, da kulturna dejavnost v delovni organizaciji bistveno vpliva na kulturno doseganje kraja in občine, ki izhaja ravno iz železarne kot glavne baze za kulturno življenje v občini in širši koroški krajini. Tako je tudi prav — kultura iz baze in za bazo!«

»Tako široko zastavljena dejavnost je morala roditi sadove. Kaj so po vašem največji uspehi, ki ste jih dosegli v preteklem letu?«

»V lanskem letu je po moji presoji najbolj uspela akcija na področju knjige. Pristopili smo k organiziranju približevanja vsebinsko kvalitetnih knjig našim neposrednim proizvajalcem. Zato

Mirko Angeli

smo organizirali prodajne razstave knjig pomembnejših slovenskih založb: Mladinske knjige, Cankarjeve založbe, Državne založbe Slovenije, Pomurskega tiska in Tehnične založbe Slovenije. Kakovostne knjige smo razstavili v njih vrednem ambientu. Z založbo »Borec« smo imeli stalen stik, vključevali smo se v akcijo prednaročil za knjigo Mitja Sipka v Slovenskih železarnah. To je bilo bistvenega pomena, saj je založba zaradi garancije, da bodo nakladi prodali, tiskala knjigo v tri tisoč izvodih in ne v tisoč, kot je slovensko poprečje.

V dogovoru z zdraviliščem Pohorski dvor smo pridobili prek 320 knjižnih enot s srbohrvaškega knjižnega področja za naše sodelavce, ki živijo in delajo pri nas,

in so pripadniki drugih narodov in narodnosti. Te knjige so bile prek strokovne službe študijske knjižnice plasirane v redno knjižnično mrežo.

Bili smo organizatorji dveh srečanj pihalnih orkestrrov SZ, tedna gledališča SZ, prvega srečanja železarjev folkloristov in prvega srečanja fotoamaterjev iz SZ. Poleg tega smo še organizirali srečanje pevskih zborov SZ in ga bomo letos ponovno. Pri vseh teh akcijah in manifestacijah smo poklicali na pomoč strokovne institucije, od občinskih in regijskih do republiških strokovnjakov. Učinek prireditve je bil ugoden tudi, kar se tiče kategorije »porabnikov«, saj smo zasledili stalno rast aktivnosti, širi se interes aktivne sodelavežbe od prireditve do prireditve. To je dokaz, da akcije res služijo svojemu namenu.

V lanskem letu smo navezali stike in sodelovanje na kulturnem področju med našo železarno in tovarno CER v pobratenem Čačku. Gre za povezavo »baza : baza«. Sodelovanje med delovnimi organizacijama na poslovno tehničnem področju že obstaja, najbolj živo pa je bilo zastavljeno sodelovanje prek sindikata in konkretizirano na kulturnem področju.

V okviru sodelovanja smo že izmenjali strokovno pomoč za folklorno skupino Bratstvo, ki deluje pod okriljem KUD Prežihov Voranc na Ravnah. CER koreograf je s sedemdesetnim bivanjem pri nas intenzivno razširjal repertoar te skupine. Letos je v načrtu kulturnega programa predviden povratni obisk našega strokovnjaka, ki bo s folklorno skupino tovarne CER naštudiral koroške plese. Nadaljevanje sodelovanja je tudi udeležba folklornih skupin Bratstvo in Prežihov Voranc na slavnostih ob jubileju delovne organizacije CER v Čačku 2., 3. in 4. februarja.«

»Kaj pa načrti na drugih področjih kulturne dejavnosti?«

»Ko bo samoupravno dogovorjen program razvoja kulturnega življenja za leto 1980, ga bomo v celoti posredovali prek tovarniškega tiska.«

»Pri svojem delu ste gotovo nalezeli na vrsto problemov, ki ste jih kot organizator kulturnih dejavnosti morali reševati. Nam lahko naštejete najbolj pereče?«

»Največji problem pri delu organizatorja kulturnega življenja je prav gotovo frontna nepovezanost med bistvenimi faktorji, ki vplivajo na razvoj kulture. To se odraža predvsem v nezadostni povezanosti med kulturnimi aktivisti in sindikalno organizacijo, ki poskuša urejati kulturno življenje ravninskih železarjev na eni strani, ter samoupravnimi delegacijami na področju kulture na drugi strani. Glede na izkušnje bo treba dati več poudarka povezovanju in dogovarjanju. Praksa namrekuje nujo, da se v tozidih povežejo izvršni odbor OOS, OO ZK, aktiv ZSMS in delegacija SIS za kulturo. Do zdaj so bili interesi ločeni, vsi naporji so zvoedeni, ker niso bili usklajeni oziroma oplemeniteni drug z drugim. Ravno zaradi tega nismo imeli moči, da bi uvedli ljubiteljske animatorje kulturnih dejavnosti.

Večje težave so se pojavile tudi pri realizaciji našega programa. Gre za odnos odvijanja kulturnega življenja na relaciji DO in KS ter neaktivno sodelovanje s strani občinskega sindikalnega sveta pri kulturnih dogajanjih v železarni. V prihodnje bo treba to nezainteresiranost odpraviti in utrditi vezi.«

»Gotovo ste seznanjeni s prizadevanji za zaposlitev profesionalnega organizatorja kulturne dejavnosti v železarni. Kako daleč smo v teh pripravah in kakšne bodo pozitivne posledice takšne prakse?«

»S profesionalizacijo organizatorja kulturnega življenja v delovni organizaciji bomo v bodoče gotovo pridobili na kvaliteti prireditve, za katere se bomo železarji odločali. Za nas bo najbolj pozitivno to, da bomo lahko vse akcije glede na interes čim bolj racionalizirali. Tako bomo kljub razširitvi te dejavnosti glede na različne interese ohranjali amatersko obliko kulturnega delovanja.

Organizator kulturnega življenja bo s svojo aktivnostjo lahko bistveno vplival na potek razvoja samoupravnega planiranja in dogovarjanja v železarni, s tem pa bo tudi omogočal čim večjemu številu železarjev, da aktivno sodelujejo pri kreiranju svojega kulturnega življenja.

Ena od osnovnih in bistvenih nalog organizatorja kulturnega življenja bo tudi priprava predloga srednjeročnega načrta razvoja kulturne dejavnosti v železarni za obdobje 1981—85, ki mora biti osnova in sestavni del splošnega srednjeročnega načrta razvoja železarne Ravne. Tako se bo lahko kulturna dejavnost tudi materialno ovrednotila.«

»Tov. Angeli, hvala za razgovor!«

Vojo Močnik

IZREKI

- Dostojnost včasih zahteva laž. Gorki
- *
- Narava ne trpi laži. Carlyle
- *
- Nova laž je najboljša. Latinski pregovor
- *
- Pretiravanje je laž poštenih. Turgenev
- *
- Laž in fraza sta dvojčici. Nietzsche
- *
- Laž je pogoj za življenje. Nietzsche
- *
- Ljubezen ni čudež, toda dela čudeže. Bigović
- *
- Kadar človek ve, kaj ljubi, ne ljubi več. Jesenski
- *
- Ljubezen rodi ljubezen. Latinski pregovor
- *
- Ljubezen je sreča, ki jo dajemo drug drugemu. Sand

Bolj sistematično podpiranje izobraževanja ob delu

S seje odbora za kadre in splošne zadeve

Na zadnjem sestanku je odbor za kadre in splošne zadeve pri delavskem svetu Železarne Ravne med najpomembnejšimi vprašanji obravnaval rezultate razpisa za štipendije oziroma odobritev ugodnosti pri šolanju ob delu. Na razpis se je prijavilo precejšnje število delavcev. Komisije za kadre v tozidih so vse predloge preučile. V večini so želje posameznikov usklajene s potrebami tozidov in delovne organizacije kot celote, čeprav prihaja tudi do manjših odstopanj. Celotna aktivnost kaže na vse bolj sistematične pristope pri dolgoročnem načrtovanju kadrov. Odbor je tako sprejel sklepe o podelitvi štipendij. Značilno pa je, da smo v železarni zavzeli prožnejši pristop do podiplomskega študija, ki ga slejkoprej omogočamo tudi mladim strokovnjakom, ki kažejo ambicije za visoko strokovno delo na teoretičnem oziroma raziskovalnem področju, ne glede, da v železarni niso dalj časa zaposleni. Tako so bile odobrene kar štiri štipendije za podiplomski študij, in sicer tri za področje metalurgije, ena za strojništvo in ena za ekonomiko. Odobrena je bila tudi ugodnost našemu mag. Dušanu Vodebu, ki pripravlja dušansko disertacijo, kar pomeni, da bomo imeli v Železarni Ravne kmalu več doktorjev znanosti in vse kaže, da jih bomo znali tudi primerno zaposliti, čemur do sedaj ni bilo v celoti tako. Odbor je namreč ugotavljal, da področje pripravljanja doktorske disertacije in ugodnosti za to usposabljanje nimamo ustrezno opredeljene v pravilniku o izobraževanju in strokovnem usposabljanju, zato je sprejel stališče, da se ta pravilnik na tem področju čimprej ustrezno dopolni. Dejstvo, da kljub neopredeljenemu področju v samoupravnih splošnih aktih sprejemamo tovrstne odločitve, pa samo potrjuje dinamičen pristop in utemeljuje potrebo o širši opredelitvi principa samouprave presoje tudi v drugih primerih.

Potem, ko je odbor obravnaval nekatera druga splošna kadrovska vprašanja, je odobril tudi ugodnosti večjemu številu delavcev, ki so se vpisali v začetni ali nadaljevalni tečaj nemškega in angleškega jezika. Nesporno je prav, da tudi tovrstno izobraževanje podpiramo, saj je veliko naših, zlasti strokovnih delavcev, ki bi pri svojem delu nujno potrebovali znanje določenega tujega jezika, ki pa ga ne obvladajo ali pa ne dovolj. Železarna tu ni izjema, saj je znano, da spadamo Slovenci med jezikovno močno analfabetški narod in da tudi splošno izobraževanje na tem področju absolutno premalo da.

Odbor za kadre in splošne zadeve je na tej seji v drugi polovici januarja sklenil tudi razpravo o osnutku družbenega dogovora o ureditvi kadrovske politike v občini Ravne. Razprava je potekala na komisijah za kadre in splošne zadeve ter delno drugih organih v železarni kot celoti. Po razpravi na odboru je bilo skup-

no stališče železarne posredovano skupščini občine Ravne.

Odbor je na tej seji obravnaval tudi prošnje za finančne pomoči. Kot smo že večkrat poročali so sredstva za dotacije zelo omejena. Iz tega izhajajo tudi kritike, po katerih so dodeljena sredstva pomoči organizacijam in društvom minimalna. Tako prihaja do nerazumevanja in zamer, ki je pogojeno s tem, da prosilci nočejo razumeti našega principa delitve čistega dohodka, da se enostavno ne da finančno pomagati iz kakršnihkoli virov, ampak zgolj iz točno določenih sredstev sklada skupne porabe.

Na pobudo kadrovske službe pa je odbor sprejel tudi sklep o dodelitvi socialnih pomoči. V skladu skupne porabe za leto 1979 smo za te namene združili 300.000 din, kar je malo in veliko obenem. Del teh sredstev smo porabili že v sredini preteklega leta. Kriteriji za socialne pomoči se spreminjajo oziroma doslej niso bili v celoti dogovorjeni. Tokrat smo se pri višini dohodka, kar naj bi bilo

eno osnovnih meril za dodelitev socialne pomoči, čeprav je tudi vprašljivo, oslonili na podatke o višini otroškega dodatka. Pri dodelitvi socialne pomoči se torej upoštevajo delavci, ki imajo štiri ali več otrok in dohodek na družinskega člana ne presega 1.700 din ali pa je materialno stanje v družini takšno, da so sicer socialne pomoči potrebni. O predlogu so predhodno razpravljali izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata, ki so v bistvu koncept, ki ga je posredovala kadrovska služba, potrdili. Ponekod so predlagali dodelitev socialne pomoči tudi takim delavcem, kjer je prišlo trenutno do težkega materialnega stanja v družini. Pomoči sicer niso velike, kažejo pa dober namen. Niti služba niti odbor ne moreta garantirati, da gre v vseh primerih za enake potrebe.

Dokler ne bomo imeli v železarni čimbolj celovite socialne kartoteke, oslonjene na lastne vire ter na vire služb samoupravnih interesnih skupnosti in občine, ne bomo imeli celovitega vpogleda v socialno stanje posameznikov in družin ter kolikor toliko objektivnih meril za socialne pomoči. Tendence pa naj bi bila, da bi bila socialna pomoč v perspektivi zgolj izjema med izjemami, da ne bi obstajala objektivna potreba, da do tega sploh prihaja.

-de-ja

Nove cene malic

S seje odbora za družbeni standard in stanovanjske zadeve

Zadnje dni januarja je odbor za družbeni standard in stanovanjske zadeve obravnaval predlog povišanja cene družbene prehrane v železarni in nekatera druga vprašanja. Kot vedno, ko je govor o malicah in družbeni prehrani nasploh, je bila razprava burna. Ugotovljeno je bilo, da so stroški dejanska ekonomska cena, ki jo moramo Merxu za pripravo obroka malice priznati, sedaj 27 din. Doslej je bila 18 din, vsaj teoretično v preteklem letu, v praksi pa so realni stroški to ceno že zdavnaj presegli, kar se je delno poznalo tudi pri kvaliteti obrokov v zadnjih mesecih leta.

Odbor torej ni oporekal ekonomski ceni celotne malice, hujša razprava je bila okrog tega, koliko naj bi delavci v bodoče participirali. Doslej smo dajali za obrok 3 din, kar je zgolj simboličen prispevek. Res je sicer, da so bile namere v preteklem letu, da bi bila malica letos brezplačna. To pomeni, da bi v skladu skupne porabe solidarno združili toliko sredstev, da bi pokrili ekonomsko ceno brez lastne udeležbe posameznika. Letošnja situacija pa tega ne dopušča, saj smo se z resolucijo o družbenoekonomskem razvoju v letu 1980 dogovorili za zgolj 14-odstotno povečanje sklada skupne porabe v celoti. Sredstva za družbeno prehrano se sicer v odnosu na druge postavke skupne porabe lahko formirajo v relativno višjem znesku, vendar spet ne toliko, da bi v celoti pokrili realno ceno, ki je sedaj, kot smo že navedli, 27 din. Glede na

predvidene podražitve energije, uslug, prehranskih artiklov in drugega pa je realno pričakovati, da bo cena v nekaj mesecih vsaj 30 din in se bo razlika še povečala.

Odboru je bil sicer posredovan variantni predlog, da bi naj višina prispevka posameznika znašala 5 do 7 din, vendar je odbor po daljši razpravi zavzel sklep, da določanje vsote prispevka ni realno, temveč da mora posameznik plačati tisto razliko do dejanske cene malice, ki jo dobimo, potem ko odračunamo možno višino skupne porabe, za katero smo se dogovorili. Realno je torej pričakovati, da se bo prispevek gibal med 5 in 8 din, kar sicer pomeni 100-odstotno povečanje in več glede na prispevke prejšnjih let, ki se leta nazaj niso spreminjali. Odbor je ugotavljal, da je lanskeletna anketa o družbeni prehrani pokazala, da večina delavcev niti ne kritizira cene in ne insistira na nizkem lastnem prispevku, kritizira pa kvaliteto malice, uslug in podobno. Kljub formiranju potrošniškega sveta in mnogim drugim akcijam se situacija ni mnogo izboljšala. Čeprav je določena krivda še zmeraj pri delavcih, ki pripravljajo in razdeljujejo hrano, pa je bistvo problema vendarle pri neodgovornem odnosu določenega števila delavcev glede odhajanja na malico in reda nasploh, o čemer smo že večkrat pisali in razpravljali. Odbor je s tem v zvezi zavzel stališče, da je treba pripraviti kar najbolj ustrezne tehnične rešitve za predhodno jav-

ljanje malic in druge ukrepe. Zavzel se je tudi za intenzivnejše delo potrošniškega sveta. Glede na to, da so bile ideje, po katerih naj bi se delovno področje potrošniškega sveta razširilo, je odbor menil, da je ideja perspektivno sprejemljiva ter jo je potrebno doreči. V sedanji situaciji pa naj bi se potrošniški svet le primarno ukvarjal samo z vprašanjem družbene prehrane, kjer je potrebno še marsikaj storiti. V zvezi z delom potrošniškega sveta je bilo še rečeno, da je treba na osnovi že pripravljenih tez do marca izdelati pravilnik z opredelitvijo nalog in načina dela potrošniškega sveta.

Novo ceno torej imamo. Velja za vse tozde železarne, razen za TOZD Kovinarstvo in TOZD tovarna armatur v izgradnji, torej tudi za TOZD rezalno orodje Prevalje, kjer do sedaj niso imeli lastne udeležbe in je skrajni čas, da se izenačijo z ostalimi tozdi. Verjetno bodo nekateri delavci TOZD rezalno orodje malo negodovali, najbrž pa ni sporno, da moramo že zaradi solidarnega združevanja sredstev skupne porabe posameznih tozidov biti na vseh področjih enotni. Nesprejemljiva situacija bi bila, da bi v tozidih na Ravnah k malici osebno prispevali, na Prevaljah pa ne. Pri tem pa je treba tudi poudariti, da so zaradi objektivnih ovir delavci tovarne armature oziroma Kovinarstva še neprimerno na slabšem.

Ob širši razpravi o problematiki družbene prehrane pa se je odbor še posebej zavzel za izgradnjo nove, primernejše jedilnice ob valjarni.

Poleg te osrednje problematike je odbor obravnaval tudi vprašanje letovanja v letu 1980. Pozdravil je prizadevanja TOZD družbeni standard, da razen možnosti letovanja v domu v Portorožu zagotovi tudi druge aranžmaje. Posebna ugodnost pri tem je, da se ta oblika letovanja kreditira na pet mesecev.

Na tej seji je odbor razpravljal tudi o nekaterih stanovanjskih problemih, o vprašanju kreditiranja stanovanjske izgradnje in podobnem. Problemov na tem področju nikoli ne zmanjka. Ponovno se ugotavlja mnogo nedorečenega v naših samoupravnih aktih, zato je zadnji čas, da glede na dveletne izkušnje od sprejema sporazuma in pravilnika o stanovanjskih razmerjih le-te v najkrajšem času dopolnimo in spremenimo, da bi se stanovanjska vprašanja hitreje in manj boleče reševala.

-de-ja

V ljubezni so samo začetki privlačni. Zato mnogi pogosto začnajo od kraja.

Deligne

*

Spoznavata se tri tedne, ljubita se tri mesece, prepirata se tri leta, prenašata trideset let. Njuni sinovi in hčerke pa nadaljujejo enako.

Taine

*

V ljubezni je enajst parno število.

Vietnamski pregovor

Problematika informiranja v občini Ravne

Pravočasno, redno, resnično, vsestransko ter po vsebini dostopno informiranje delovnih ljudi in občanov, delegatov, ki prihajajo na zasedanja samoupravnih organov in zasedanja skupščine, je osnovni pogoj za samoupravljanje oziroma za funkcioniranje delegatskega sistema in za delo skupščin. Zato ustava, ki smo jo sprejeli leta 1974, zakon o združenem delu in dokumenti družbenopolitičnih organizacij nadaljujejo prizadevanje naše družbe za izgradnjo informiranja naših delovnih ljudi in občanov, da pride na tisto stopnjo, ki bo ustrezala današnjemu razvoju in potrebam. Nesporno je, da je vloga delovnih ljudi in občanov neposredno odvisna od njihove informiranosti. Le dobro informiran človek, delavec in občan lahko izraža svoje in skupne interese, lahko sodeluje pri odločanju, dogovarjanju in sporazumevanju na vseh nivojih. Informiranje je pogoj za resnično uveljavljanje delegatskih odnosov in neposrednega odločanja. Da informiranje ni namenjeno samo sebi, ampak je nujnost v našem samoupravnem sistemu, so govorili skoraj vsi dosedanj kongresi. Na X. kongresu ZKJ je tovarš TITO med drugim dejal:

»Posebna odgovornost ZKJ in SZDL je, da se bori za celovit in skladen razvoj vseh sredstev obveščanja, za njihovo socialistično usmerjenost, za njihovo razredno in družbeno odgovornost javne besede. Tisk, radio in TV morajo biti bolj kot doslej orodje v rokah delavskega razreda in njegove avantgarde kot tudi drugih organiziranih sil v borbi za uresničitev interesov in ciljev naše samoupravne socialistične družbe. Obveščenost delovnih ljudi predstavlja bistveni pogoj njihovega angažiranja in kvalificiranja sodelovanja pri sprejemanju odločitev o vseh bistvenih vprašanjih dela in življenja v TOZD in v vseh drugih oblikah združenega dela.«

STANJE V OBČINI RAVNE

Delovanje delegatskega in skupščinskega sistema na vseh nivojih je torej odvisno od razvitosti informiranja, kar velja tudi za ravensko občino. Ugotovljeno je, da je razširjenost sredstev javnega obveščanja v ravenski občini, kjer danes živi že 26.038 prebivalcev, naslednja:

Na 7.300 gospodinjstev pride 7.150 TV sprejemnikov in 9.000 radijskih sprejemnikov. 1900 občanov prejema časopis Večer in 724 izvodov dela. Več kot 9.500 delavcev pa prejema glasila delovnih organizacij (Informativni fužinar ravenske železarne, Informator mežiških rudarjev, Viharnik Lesne Slovenj Gradec, Koroški zidar Kograda Dravograd). Tu so še razna glasila trgovskih in gostinskih delovnih organizacij in druga.

S sprejemom nove ustave in z uvedbo delegatskega sistema je stekla tudi razprava, kako ustrezno informirati predvsem delegate, občane in delovne ljudi pa smo nekoliko zanemarili. Dogovorili

smo se, da je za funkcioniranje delegatskega sistema dovolj, če dobi vsaka delegacija toliko gradiva, kolikor delegatskih mest ima v skupščini (občinska skupščina in skupščina SIS). Tako je še danes, čeprav so druge občine na tem področju naredile korak naprej. Po volitvah novih delegacij se je stanje nekoliko izboljšalo, vendar ne bistveno. Delegati sicer dobivajo gradivo za zasedanje skupščine (po en izvod), in to 15 dni pred zasedanjem, delegacije SIS pa še vedno toliko gradiva, kot imajo delegatskih mest v skupščini SIS. Če izhajamo iz dejstva, da je delegat le subjekt, instrument, prek katerega delovni ljudje in občani prenašajo in vnašajo svoje interese na zasedanja skupščin, potem tako informiranje ne more zadovoljiti dejanskih potreb. Pri tem je treba upoštevati da delegacije niso najbolj aktivne, da se nekatere niti ne sestajajo, kar velja posebej za delegacije SIS. Občani, pa tudi en del delegatov torej ni seznanjen s skupščinskimi gradivi. Če želimo takšno stanje spremeniti, bo treba najti takšno rešitev na področju informiranja, ki bo omogočala čim širšemu krogu delovnih ljudi in občanov, da se bodo vključili v odločanje, dogovarjanje in sporazumevanje. Neaktivne delegate oziroma delegacije pa aktivirati. To bo nedvomno naloga družbeno-političnih organizacij v krajevnih skupnostih in v občini, pa tudi samih informacij, ki morajo biti takšne, da bodo delovale mobilizacijsko.

KAKO INFORMIRATI V PRIHODNJE

Da bi zadovoljili občane in delegate z osnovnimi pogoji za funkcioniranje delegatskega in skupščinskega sistema, se bo treba poslužiti takšnih oblik informiranja, da bo čimširši krog delovnih ljudi in občanov seznanjen s skupščinskimi gradivi. Morda bi kazalo ta gradiva objavljati v dnevnih časopisih (kot prilogo). Tudi v OZD, delovnih skupnostih, krajevnih skupnostih itd. stanje ni boljše. V večini primerov gre za informiranje takrat, ko se je istočasno že treba tudi odločiti oziroma sprejeti sklep o pomembnih vprašanjih delovne organizacije ali krajevne skupnosti (pri tem lahko izvajamo nekatere delovne organizacije).

Glasila delovnih organizacij po vsebini niso takšna, kot bi morala biti. Med drugim bi morala informirati svoje delavce o delovanju krajevne skupnosti, skupščine občine, SIS in DPS. To sicer Informativni fužinar ravenske železarne že poskuša. Dogovoriti bi se morali, da se povsod tam, kjer služb za informiranje nimajo, le te takoj ustanovijo. Seveda ni nujno, da so to profesionalne službe, kar velja zlasti za manjše delovne organizacije in krajevne skupnosti.

Ko govorimo o informiranju, so izrednega pomena metode informiranja. Metode so v bistvu sredstva, s katerimi dosežemo zaželen cilj. Pri informiranju so to načela ali principi, ki se jih je treba

držati, da je obveščanje tako, kot to od nas zahteva naša socialistična samoupravna družba. Obveščanje mora biti redno, kot je redno odločanje, sporazumevanje in dogovarjanje. Biti mora prisotno v vsakem prostoru in ob vsakem času. Poleg pisanih informacij, ki so namenjene delegatskemu odločanju, se vse premalo poslužujemo drugih oblik, kot so sestanki, srečanja delovnih ljudi in informativnih skupin ter drugih neposrednih kontaktov med delavci in občani oziroma strokovnimi in upravnimi službami. Ob vsem tem je težko razumeti pojav, ko se govori o prevelikem številu sestankov ali o neustrezni informiranosti.

Pravočasno informiranje je izrednega pomena v delegatskem informiranju, saj je pogoj za delovanje delegatskega sistema. Ali je prav, da pošiljamo delegatom gradivo 14 dni pred zasedanjem in odločanjem, je lahko tudi vprašljivo, še posebej, ko gre za pomembna vprašanja in ko odločitve sprejemajo enofazno. O pomembnejših vprašanjih bi morali delovni ljudi in občane informirati in jih vključevati v vse faze sprejemanja odločitev. Odločitve delegatov ne smejo biti odločitve strokovnih služb, ki pripravljajo gradivo. Strokovne službe so dolžne delegatom pripravljati takšna delegatska gradiva, da jih bodo razumeli, vendar ni vedno tako. Informiranje ne more biti učinkovito, če je po količini preobsežno. S tem vprašanjem se dnevno srečujemo, ko so gradiva preobsežna. To spravlja v nesposobnost delegata. Komu je to namen, bi bilo treba ugotoviti. Marsikaj bi se dalo drugače, krajše pripraviti (dolga poročila, resolucije itd.), pa tudi v razumljivejšem jezikovnem slogu.

Da bi bilo informiranje ustrezno in bi lahko delegacije še bolj zaživele v polnem obsegu in vsebini, bo treba tudi v naši občini čimprej ustanoviti INDOK center.

Tudi na tem področju smo že naredili korak naprej. Končno je bil pri skupščini občine Ravne izdelan osnutek družbenega dogovora o ustanovitvi INDOK centra v Mežiški dolini.

To so le nekatera izhodišča za problemsko konferenco na temo »Informiranje v delegatskem sistemu«. Da bo konferenca čim bolj uspešna pri svojem delu, bodo svoje ugotovitve dodali tudi člani Predsedstva OK SZDL ZKS Ravne na Koroškem.

Predvsem pa bi morale krajevne skupnosti in razne delegacije SIS podati svoje ugotovitve z namenom, da se bodo odpravile vse tiste pomanjkljivosti, za katere je krivo slabo informiranje. Takih pojavov je nedvomno povsod veliko, vendar o njih neradi govorimo. Nočemo na glas povedati, kaj v našem delegatskem sistemu in nasploh v vsakdanjem življenju ni v redu. Dokler bomo samo tuhtali in prikrivali pravo resnico, naš sistem ne bo deloval tako, kot si vsi želimo.

Franc Rotar

Hladnokrvno

Pri trčenju dveh vlakov je bilo ubitih pet ljudi, med njimi tudi sluga nekega Angleža. Mylord je sedel v vagonu prvega razreda in kadil cigaro. K njemu stopi sprevednik in ga ves bled nagovori: »Gospod zgodila se je strašna nesreča!«

»Zares? Oh!«
 »Trije vozovi so razbiti.«
 »Zares? Oh!«
 »Pet ljudi mrtvih.«
 »Zares? Oh!«
 »Med njimi je tudi vaš sluga! Raztrgalo ga je na šest kosov.«
 »Na šest kosov? Oh!«
 »Kaj naj storimo z njim mylord?«
 »Prinesite mi tisti del mojega sluga, kjer so ključki mojih kovčkov.«

Muzejska žaga

VIŠJI OSEBNI PRISPEVEK K STORITVAM ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

Stroški zdravstvenega varstva rastejo, zato je treba zanje tudi več prispevati. Tako stališče podpira resolucija o politiki uresničevanja družbenega plana v l. 1980 in novi zakon o zdravstvenem varstvu.

Ceprav je konferenca delegacij v železnici predlagala 16-odstotno povečanje participacije, je skupščina občinske zdravstvene skupnosti zaradi uskladi-ve z ostalimi občinami koroške regije sprejela 25-odstotno povečanje.

Določbe o oprostitvi in pobiranju participacije ostanejo nespremenjene. Do nadaljnjega velja sedanji gotovinski sistem pobiranja in evidentiranja participacije, ker je še najbolj praktičen in racionalen.

1. Za prvi kurativni pregled v splošnih in obratnih ambulantah ter dispanzerjih v zvezi s posameznim primerom zdravljenja 30 din.

2. Za prvi obisk zdravnika na domu, ki je opravljen na zahtevo uporabnika ali njegovih svojcev 85 din.

3. Zaboždravstvene storitve ter pripomočki:

— za prvi pregled pri stomatologu — specialistu 30 din,

— za vsako zalivko 30 din,

— za polno kovinsko prevleko 225 din,

— za vse druge prevleke 270 din,

— za inlay nazidek 150 din,

— za vsako krono (z zatičkom) 330 din,

— za vsak člen v mostovni konstrukciji 150 din,

— za vsako nadomestilo fasete, cementiranje stare prevleke, demontažo prevleke ali kron, oddelitev vmesnega člena ali gredi 50 din,

— za začasno prevleko ali člen v začasnem mostičku 70 din,

— za gred, opornico ali jahač 180 din,

— za vsako totalno protezo 480 din,

— za vsako parcialno protezo 600 din,

— za vsako bazo kovinske proteze, dodatno k parcialni protezi 525 din,

— za vsako začasno protezo 450 din,

— za vsako reparaturo, prilagoditev stare proteze, podložitev ali reokluzijo 75 din.

4. Za vsak prvi pregled pri zdravniku specialistu z napotnico zdravnika ali brez nje, če ta ni predpisana 75 din.

5. Za vsak rtg. posnetek, tudi zob (za največ 6 posnetkov pri snemanju) v ambulantah in dispanzerjih 5 din.

6. Za prvi prevoz z reševalnimi vozili in posebnimi prevoznimi sredstvi, ki ga potrdi zdravnik v zvezi s posameznim primerom zdravljenja 85 din.

7. Za zdravilo, pomožni in sanitetni material ob prevzemu v lekarni na recept 25 din.

8. Za kontracepcijska sredstva, ki se nudijo uporabnikom v ambulantah in dispanzerjih 150 din.

9. Za proteze, ortotične pripomočke, aparat za ekstenzijo in prosto stoječi posteljni trapez 225 din.

10. Za nepodložene usnjene rokavice, estetske rokavice za protezo in navleke za krn po amputaciji 225 din.

11. Za ortopedske čevlje 450 din.

12. Za kilni pas 225 din.

13. Za bergle 40 din.

14. Za aparat za omogočanje glasnega govora 300 din.

15. Za nemedicinski del oskrbe v bolnišnicah, specialnih zavodih, inštitutih ter naravnih zdraviliščih, pri neprekinjeni oskrbi za največ 15 dni oziroma pri večkratni oskrbi za največ 30 dni v koledarskem letu — dnevno 40 din.

16. Za očala 60 din.

17. Za kontaktna stekla 135 din.

18. Za očesno protezo 150 din.

19. Za ojačevalni slušni aparat 300 din.

Valorizacija je zvišana za odstotek povečanja stroškov zdravstvenega varstva od 1978 do 1979.

lovnih mest za višje in visoke strokovne kadre in ne nazadnje tudi v prepočasni gradnji novih, nadvse potrebnih stanovanj. Na drugi strani pa tudi opažamo, da se je ustavil razvoj našega turizma, ki je šele pred nekaj leti nekoliko napredoval. Da je tako, so kriva nepovezovanja in nedosledna občinska politika o razvoju turizma v ravniki občini, saj še do danes nimamo temeljitega programa razvoja turizma v Mežiški dolini.

»Tovariš tajnik, rudarski kraj Mežica se je v zadnjih nekaj letih kar zadovoljivo razvijal. Kljub vsemu pridobljenemu pa Mežičani ugotavljate, da na nekaterih področjih zaostajate. Kje vidite vrzeli?«

»Res ne bi smeli govoriti, da se naš kraj v zadnjih letih ni razvijal skladno s programi krajevnih skupnosti. Kljub vsem pridobitvam pa vendarle zaostajamo. Tako se pri nas preskrba ni bistveno spremenila. Z izgradnjo velikih trgovskih objektov nižje v dolini, kot je Nama na Ravnah in v Slovenj Gradcu je promet v manjših krajih padel. Zaradi tega v manjših krajih trgovine nimajo sredstev za modernizacijo, pa tudi preskrba z osnovnimi artikli je pri nas bolj slaba. Tudi v stanovanjskem gospodarstvu izredno zaostajamo. Do konca sedanjega srednjeročnega plana bo zgrajenih verjetno le 60 odstotkov planiranih stanovanj. Prepočasi pa potekajo dela tudi pri sanaciji starih stavb. Vzrok za neizpolnjevanje plana stanovanjske gradnje ni samo ali pa morda sploh ni v pomanjkanju denarja, temveč najprej v odsotnosti celovitega planiranja ter neusklajenem izvajanju posameznih faz v procesu stanovanjske gradnje. Res pa je tudi, da druge delovne organizacije s sedežem izven naše krajevnih skupnosti, kjer so naši krajanji zaposleni, ne gradijo stanovanj v Mežici ali okolici. Nekoliko več problemov je tudi na področju družbene dejavnosti. O teh bomo govorili šele v naslednjem srednjeročnem obdobju, ko bomo morali reševati celodnevno šolstvo, otroško varstvo in kulturo. Prav tako je bilo premalo storjenega na področju zdravstva, saj ni prišlo do obnove ambulantnih prostorov v Mežici.

V tem srednjeročnem obdobju pa smo dosegli tudi vidne uspehe. Tako smo bili še najbolj uspešni

na področju komunalne in prometne infrastrukture. Te uspehe pripisujemo predvsem krajevnemu samoprispevku, sporazumevanju s TOZD in SIS. Tako je bil rešen problem asfaltiranja lokalnih cest in ulic v kraju, primerne vodovoda, delna kanalizacija in pokopališče. Premalo pa je bilo storjenega na področju PTT prometa in na cestah izven naselij. Rešili smo tudi problem telesne kulture z izgradnjo športne dvorane, v pripravi pa so že tudi obnovitvena dela na stadionu. V tem obdobju je bilo veliko narejenega tudi na področju varovanja človekovega okolja, in to s prizadevanjem OZD rudnika Mežica, ki je v Zrjavu zgradil filter za odprševanje. Končno pa je rudnik tudi očistil Mežo, s tem ko je uredil odlaganje jalovine. Še vedno pa ni rešen problem onesnaževanja z žveplovim dioksidom, ki naj bi ga rešili v naslednjem srednjeročnem obdobju.

»Tudi v Mežici ste že izdelali smernice za pripravo naslednjega srednjeročnega obdobja. Čemu ste dali poudarek?«

»V naslednjem srednjeročnem obdobju bodo naši osnovni cilji v nadaljevanju in poglobljanju samoupravnih socialističnih odnosov v krajevni skupnosti ter razvijanje in vzdrževanje delegatskih odnosov. Posebno skrb pa bomo posvetili ustvarjanju takih pogojev, da se bo delovni človek uveljavil kot vsestransko svobodna osebnost in kot temeljni subjekt razvoja. Tako med pomembne cilje naslednjega srednjeročnega planskega obdobja uvrščamo: skladen razvoj KS v okviru občine; skladen razvoj sosesk v KS; uskladitev potreb krajanov z dejanskimi možnostmi; razvoj različnih oblik sodelovanja in odločanja delovnih ljudi in občanov; nadaljnje povezovanje z OZD, SIS in sosednjimi krajevnimi skupnostmi, in nadaljnji razvoj sistema LO in DS.

Tako se bomo predvsem povezovali z domačimi in tujimi OZD za izgradnjo novih proizvodnih zmogljivosti, ki so pomembna osnova za zaposlovanje novih delavcev. Skupaj z občinsko skupščino moramo pridobiti zazidalne načrte v industrijski coni in tako odpreti možnost nadaljnjega razvoja industrije in s tem zaposlovanja. Prizadevali si tudi bomo, da bo gostinstvo podjetje Peca, ki se ukvarja z gostinstvom in turiz-

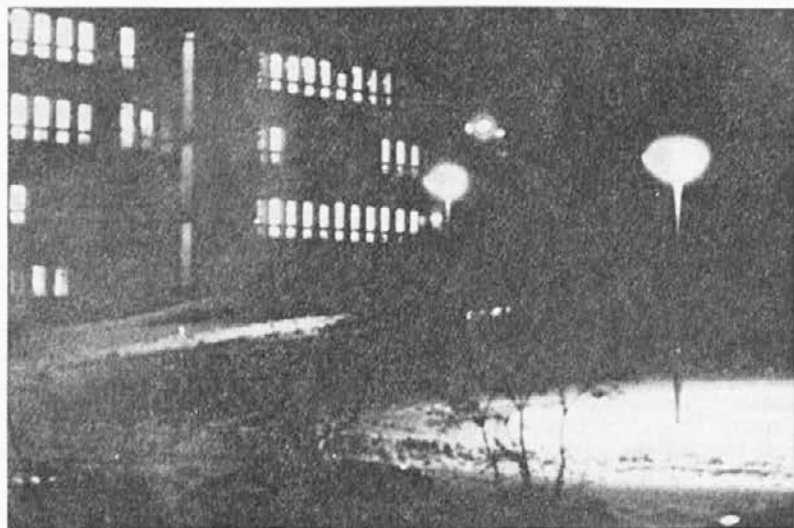
IZ NAŠIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI:

V Mežici postopno do napredka

Kljub temu da se bo sedanje srednjeročno obdobje izteklo šele konec tega leta, v krajevni skupnosti Mežica že ugotavljajo, da bodo pri razvoju na nekaterih področjih precej zaostali. Več o tem in še o nekaterih drugih pomembnih vprašanjih je tokrat povedal **Leopold Golobinek**, tajnik krajevnih skupnosti.

»V dosedanjem srednjeročnem obdobju smo si tudi v Mežici dobro zastavili razvojne cilje krajevnih skupnosti, vendar kot kaže, ti ne bodo v celoti realizirani. V vseh TOZD na področju naše krajevnih skupnosti smo se v dosedanjem obdobju prilagajali novi ustavi in zakonu o združenem delu. Tudi v krajevni samoupravi je bilo veliko storjenega, pred-

vsem na področju dogovarjanja s temeljnimi organizacijami in SIS. Smatramo pa tudi, da smo na področju industrijskega razvoja dosegli premalo. Tako beležimo preskromen prirastek novih delovnih mest predvsem za zaposlovanje nekvalificirane ženske delovne sile, pa tudi delovnih mest za višje in visoko strokovne delavce. V sodelovanju z OZD Iskra so bili sicer dani začetki nove industrije v Mežici, vendar bo potrebno še nekaj časa, da bodo doseženi zaželeni cilji. Zaradi vsega tega naš kraj stagnira. Kolikor je priliva prebivalcev iz zgornje Mežiške doline, toliko se jih tudi odseli v druge kraje. Temu je nedvomno vzrok pomanjkanje možnosti dvostranske zaposlitve, de-

Prve luči

mom, dobilo svoj razvojni program v okviru občine. Vzpodbu- jati bo tudi treba kmečki turizem. V krajevni skupnosti je danes le 4,3 odstotka kmečkega prebival- stva. Zato si bomo morali prizade- vati, da bomo obdržali vsaj to. To pa nam bo uspelo, če bomo tem ljudem pomagali z izboljša- njem cestnih, PTT linij in kvali- tetnih električnih vodov. Z goz- darskim obratom Črna bomo po- skušali doseči modernizacijo gozd- nih cest na območju Plata, Loma in Podkraja.

Dejal sem že, da so oskrboval- ne funkcije dokaj šibka točka v naši krajevni skupnosti. Zato bo treba v dogovoru s trgovskimi or- ganizacijami zgraditi nekatere do- datne trgovske lokale v Mežici, ob tem pa posodobiti tudi sedanje. Prizadevali si bomo, da bi tudi v Mežici imeli svojo bencinsko čr- palko. Omogočiti bo treba usta- navljanje servisov in obrtnih de- lavnic ter doseči v kraju izpostavo DES in komunalnega podjetja Prevalje. Vztrajali bomo, da se bo končala posodobitev republiške ceste do Mežice in v Črno. Ob tem pa bo treba tudi nadaljevati cesto do mejnega prehoda Reht. S SKIS naj bi uredili čistilno napravo za Mežico in Poleno. Nujno bo tudi treba povečati telefonsko centra- lo in kabelsko telefonsko omrežje, v Mežici pa zgraditi pokrito avto- busno postajališče.

»Kakšne naloge si boste zadali na področju družbene dejavnosti?«

»Na področju družbene dejav- nosti moramo zagotoviti pogoje za prehod na celodnevno šolstvo in odpravo dvoizmenskega pouka z dograditvijo novih šolskih pro-

storov. Ob tem pa tudi preučiti možnosti za ustanovitev nekaterih oddelkov usmerjenega izobraževa- nja. Razmišljati bo že tudi treba o gradnji dodatnih zmožljivosti za potrebe otroškega varstva. Za nemoten razvoj kulturne dejav- nosti bo treba povečati in moder- nizirati sedanji kulturni dom.«

»Ob vseh teh aktivnostih verjet- no ne boste zanemarjali človeko- vega okolja. Kaj boste storili na tem področju?«

»Že sedaj smo temu področju posvečali v Mežici precejšnjo po- zornost, še bolj pa bomo prisotni pri reševanju odprtih vprašanj v naslednjem srednjeročnem obdobju, saj bo treba še marsikaj stori- ti za zdravo in čisto človekovo okolje. Tako bomo pristopili k no- velaciji urbanističnih načrtov, namembnosti prostora in izrabe tal. Tako bo treba pripraviti zazidalne načrte za celotno naselje, in to za industrijske objekte ter objekte družbenega standarda, enako tudi za družbeno in individualno sta- novanjsko izgradnjo. Nujno bomo morali pričeti z gradnjo toplovod- nega ogrevanja kraja. S tem bo- mo še največ dosegli za čistost zraka in okolja. Preprečevali bo- mo črno gradnjo (lesenih garaž in hlevov). Pospešiti bo treba ruše- nje starih, nefunkcionalnih objek- tov. Pristopili bomo k sanaciji starega mestnega jedra in nasploh bomo skrbeli za urejene zelenice in nasade. Vse te dokaj aktualne naloge bomo uspeli realizirati le takrat, če bodo sodelovali res vsi krajski krajevne skupnosti Me- žica.«

F. Rotar

ZDRAVJE

SKRB ZA ZDRAVJE OČI

Očem škodi bivanje v zakaje- nih in prašnih prostorih, gledanje v žarnice, ogenj in sonce, branje na soncu ali pri hoji in vožnji, branje leže in branje v postelji. Prav tako je naporno za oči bran- je in dolgotrajno drobno delo, predvsem pri neenakomerni tre- petajoči in direktni razsvetljavi ali v mraku.

Pri dolgotrajnem napetem gle- danju od blizu posebno trpijo očesne mišice, ki se morajo stalno prilagajati. Zato si pri bližinskem delu čim večkrat odpočijmo oči z gledanjem v daljavo. Če postane- jo oči od branja rdeče, se solzajo in nas srbijo, se nas ob tem lote- va glavobol ali utrujenost, je nu- jen pregled pri očesnem zdravniku.

Pri branju med vožnjo se mo- rajo oči zaradi tresenja vozila stalno prilagajati. Pri branju leže se oči zaradi nepravilne lege knji- ge in nepravilne osvetljenosti ti- ska preveč naprezajo. Očem ško- di branje v postelji ob nočni lučki, ko je knjiga osvetljena, okolica pa temna.

Zdravstveno škodo za oči, ki jo povzroča predolgo in nepravilno gledanje televizijskih oddaj, obla- žimo: med gledanjem TV oddaj ne ugasnemo stropne ali stenske lu- či, lahko pa namestimo luč za te-

levizorjem, ki bo oblažila preve- liko nasprotje med svetlim zaslo- nom in temno okolico. TV oddaj ne smemo gledati od blizu. Naj- primernejša razdalja za gledanje je petkratna širina ekrana, tj. okrog 3 m. Televizor mora biti postavljen v višini oči. Otroci lah- ko gledajo TV oddaje brez škode za oči le eno uro dnevno.

Skrb za higieno očal. Komur so očala potrebna, jih mora nosi- ti. Očala popravljajo vid. Zaradi ustreznosti očal so potrebni redni zdravniški pregledi v očesni am- bulanti. Skrbeti je treba tudi za čistočo in bržičevanje očal.

Pri delih, kjer so predpisana zaščitna očala, se je tega predpisa treba držati, saj z zaščito varuje- mo naše oči pred različnimi po- škodbami.

Važna za zdravje oči je pravil- na umetna razsvetljava. Viri umetne svetlobe morajo biti nad normalno zorno linijo. Osvetlje- nost mora biti tem močnejša, čim drobnejši je predmet, ki ga obde- lujemo. To je odvisno tudi od na- šega vida in barve predmeta.

Nevarne za nesreče pri delu so giblivo sence, zato morajo biti svetila tudi dobro pritrjena. Vsa svetila je treba redno čistiti.

-ts-

MEDICINSKI ABSENTIZEM PRI NAS

V naši deželi vsak dan izostane od dela 200.000 delavcev zaradi bolezni, poškodb ali drugih zdrav- stvenih razlogov. 10 % izostankov je zaradi poškodb pri delu, celo 5 % pa zaradi nege družinskih članov. Na prvem mestu so iz- ostanki zaradi bolezni dihal, sle- dijo bolezni gibal, poškodbe izven dela, bolezni kože in podkožja, prebavil, mokril in spolovil, kom- plikacije v nosečnosti in duševne motnje. Medicinski absentizem se razlikuje po panogah dejavnosti, večji je v manjših in srednjih or- ganizacijah kakor v velikih, zna- čilno pa je večji v delovnih orga- nizacijah, ki gospodarsko slabše poslujejo.

Strokovnjaki medicine dela stalno opozarjajo, da medicinski absentizem povzroča veliko ško- do gospodarstvu, saj nadomestila osebnih dohodkov v času ne- zmožnosti za delo presegajo že 20 % sredstev, namenjenih zdrav- stvenemu varstvu.

Na nezmožnost za delo ne vpli- va le stopnja in trajanje bolezni, lastnosti delavca in presoja zdrav- nika. Nedvomni so vplivi delovnih razmer, življenjski pogoji izven dela, navade in razvade, motiva- cija po ozdravitvi, stopnja zdrav- stvene in varnostne vzgoje, kul- turna in družbena raven, obseg in vsebina zdravstvenega varstva in zavarovanja, vrsta delovne sile, mreža zdravstvenih domov in or- dinacij, osebna nagnjenja in želje posameznika do zdravstvenih sto- ritev, namerno prikrivanje bo- lezni, podcenjevanje rizika, med- sebojni odnosi, razvoj medicin- skih znanosti itd.

Motijo se zagovorniki, ki trdijo, da so vzrok velikega zdravstvene- ga absentizma prevelike pristoj- nosti zdravnikov in prevelike pra- vice delavcev. Situacija je vsaj podobna v deželah, ki nimajo nam podobne stopnje gospodarskega razvoja. V Franciji je bil stalež nezmožnih za delo v zadnjih petih letih 30 % višji, a v Nemški de- mokratični republiki za 15 % višji kakor pri nas.

Podatkov o medicinskem absen- tizmu ni lahko primerjati za več dežel in daljša obdobja, saj niso enako zbrani ali obdelani, pone- kod pa se namensko blaži ali po- udarja njihova vrednost in po- men. Jugoslovani imamo dobro evidenco in obdelavo nezmožnosti za delo, potrebujemo pa bolj učin- kovito družbeno akcijo za zavira- nje negativnih trendov absentiz- ma.

In kakšne so razmere pri nas v Koroškem zdravstvenem domu Ravne v obratni ambulanti, ka- mor se zateka ob bolezni večina delavcev Železarne Ravne?

Iz statističnih podatkov lanske- ga leta je razvidno:

1. Registrirali smo 6245 mor- bidnih stanj in 1745 nesreč.
2. Na prvem mestu so obolenja dihal, sledijo nesrečni primeri (45,56 % nesreč na delu), obolenja gibal, prebavil, bolezni kože in podkožja, obolenja mokril in spo- lovil, bolezni ušes, oči, sledijo duševne motnje itd.
3. Število dni bolniškega stale- ža v letu 1979 po mesecih prika-

zuje tabela I. — Zanimivo bi bilo ugotoviti karakteristike posamez- nih mesecev, npr. kdaj je možno delo na polju, kdaj gradnja itn. V vsem letu je bilo registriranih 93.173 dni bolniškega staleža, kar je povprečno 7764 dni na mesec.

Tabela I

januar	8048
februar	7598
marec	8915
april	9052
maj	5463
junij	9308
julij	8374
avgust	7400
september	8304
oktober	9705
november	6765
december	4244

Poprečje bolnikov v bolniškem staležu v letu 1979 po mesecih ka- že tabela II. Letno poprečje bol- nikov v bolniškem staležu v obratni ambulanti KZD Ravne je 255 na dan.

Tabela II

januar	259
februar	271
marec	287
april	301
maj	176
junij	310
julij	270
avgust	238
september	276
oktober	313
november	225
december	136

Referat za zdravstveno vzgojo

ZAKAJ JE OČE KORISTEN

»Očete potrebujemo zato, da nam kupujejo noveletna darila in da stvari, ki jih ne dosežemo, vza- mejo z omare. Vozijo na sprehod psa in odločajo. Včasih so prav prijazni, vendar prihajajo domov pozno.«

To je nekaj odgovorov na vpra- šanje: zakaj potrebujemo očeta. Zapisali so jih osemletni fantiči in dekletca osnovne šole v finskem mestu Raumi. Mnogi odgovori do- kazujejo povsem praktičen in ma- terialen duh otrok. Tako so neka- teri trdili, da je oče koristen, ker nosi domov denar, popravlja igra- če, pomaga pri domačih nalogah, pomiva posodo in nakupuje v trgovini, kadar je mama bolna. Prav pride tudi takrat, ko je tre- ba »narediti red, če se ti zgodi, da kaj narobe narediš.«

Zanimivo bi bilo zvedeti, kaj le mislijo naši o nas.

(Povzeto iz revije Otrok in dru- žina 1/80)

PROZA NAŠEGA DELAVCA:

Tam bi delal

Konec tedna. V gostišču je bila zbrana pisana družina. Vsak je srkal svojo merico. Bolj ko je bila soba zadimljena, bolj je tudi alkohol polagoma osvajal možgane prisotnih. Pogovor je bil vse glasnejši, teme pa raznolike.

»Tam bi delal...« je razlagal nekdo v kotu. S komolci se je oprl na mizo in iz kozarca mu je rdeče pljusko, ker so se mu roke tresle.

»Les bi spravljaj in nalagal. Sadike bi vzgajal. Gozdne poti bi vzdrževal in bil vedno na čistem zraku. Podjetje bi mi pa hišo pomagalo postaviti!« je nadaljeval.

»Jaz bi delal pri gradbenikih. Hišo si bi postavil in opremil z najboljšim materialom. Hja, oni že vedo, kaj in kje je dober material, pa naj stanovalci v blokkih kritizirajo, kolikor hočejo, da so stanovanja zanič!« se je muzal možki s čepico na glavi.

»Jaz bi delal pri prevozihi. Ni zlodej, da si ne bi kakšen tovor zastoj prepeljal!« se je važil tretji.

»Dandanes je na pohodu elektronika. Preprosti ljudje je ne poznajo dovolj. Popravljaj bi televizorje, računalnike... Nikoli mi ne bi zmanjkalo odjemalcev,« je pristavil četrti.

»Dobro bi bilo delati v kakšnem hotelu na morju. Morska klima, sonce, to bi imeli zastoj. Hm! Lepo je tudi biti med okusno oblečenimi in spočitimi ljudmi,« je nekdo modro pripomnil.

»Kaj? Jaz bi pa bil pri mornarjih ali pa pri letalskem prometu. Družina bi se lahko domala zastoj prevažala po vsem svetu,« se je spet nekdo delal imenitnega.

»Meni bi bilo všeč pri kakšnem podjetju, ki baranta z elektriko,« se je skrivnostno nasmehnil naslednji in nadaljeval: Bajta tam pri plačevanju elektrike svojim pogledajo skozi prste. Ker imam veliko gospodinjstvo, bi mi to prav prišlo. Tudi v domači delavnici potrošim precej energije.«

»Jaz pa najraje ne bi nič delal. Ha, ha!« se je zakrohotal dolgo-nogi kuštravec. »Zadnjič sem bral v časopisu, da nekdo ni nič delal, a je vseeno živel na veliko.«

Družini je bila zadnja pripomba všeč. Nekdo je celo menil, da je zamisel dobra, vendar ni splošnega recepta zanjo.

Nenadoma pa je močno zaropotalo in zažvenketalo. Vsi so se ozrli. Zgrudil se je možakar s kozarcem vred. Še za mizo ni utegnil prijeti. Pa je bilo slišati hkrati z vseh strani:

»Glej ga! Vkup je padel!« — »Preveč je pil!« — »Nikoli še ni toliko!« — »Zakaj pije, če pijači ni kos?« — »Še po šihu gara za dva, pa niti navadne pijače ne

prenese več!« — »Seveda gara, a tudi zasluži dvakrat več kot pri rednem delu!« — »Mogoče sta prišla z ženo navzkriž?« — »Kaj veš, mogoče kdo v družini celo uživa mamila?«

Po vseh teh ugibanjih sta dva, ki so ju noge za silo še ubogale, zgrabila nesrečnika in ga dvignila.

Možakar je prišel k sebi.

»Kaj je s tabo? Si preveč pil? Da te žena vidi takega, ha? Kaj te je pa prijel? Povej no!« je pljusko vanj.

Možakar je brisal obraz in topo gledal naokrog. Potem pa je izdaval:

»Nič, nič. Nič ni. Malo sem se spozabil. Ja, ... pil sem, pil. Kako ne bi, hudimana! Včeraj so v našem tozdu širili govorice, da nam gre zelo slabo in da si bomo morali sami plačati, če še hočemo delati in vsak mesec prejemati plačo... Prmojduš, kako pa naj

plačam, če še po šihu ne bom kaj zaslužil? ... Hk!«

Družina je zazijala. Nekdo pa je bleknil:

»A tako? Tam pa jaz že ne bi delal!«

Arne

PESEM DELAVCA:

Rože ledene

*Kako ste skrivnostne, rože ledene,
hladno srce ima ledeni vaš cvet.
Umetnik noben vam črt ne zadene,
to naslika le zime in mraza poet.*

*Ko gledam rože ledene na oknih,
nazaj ovedem zimskih se let:
koliko cvetov sem v spominu ohranil,
kolikim pa čas izbrisal je sled.*

*In nocoj ponovno ste zacvetele.
Med vami iščem davni svoj cvet.
Se boste cvetele, rože ledene,
strmelo v vas bo človeško oko,
a vsakomur boste spet ovenele,
minila bo zima, čas zbrisal bo sled.*

Viktor Levovnik

POGLED V PRETEKLOST

Bilo je pred 20 leti, ko sem zelo pogosto gostoval s svojim ansamblom po Mežiški, Dravski, Mislinjski in Savinjski dolini. Bili so res lepi časi in se nanje zelo rad spomnim.

Bilo je mnogo ansamblov, ki so igrali le za zabavo na gasilskih in gostinskih prireditvah. Sam pa

sem hrepenel po ansamblu, ki bi predstavljal Koroško tako, kot je; o njej bi pisal, o njej pel in podobno. Tako sem leta 1960 zbral fante okrog sebe in z njimi »poromal« po naši prelepi deželi s skladbami, ki sem jih napisal z besedilom in melodijo. Postali smo ansambel, ki mu je bila Ko-

roška že takrat zelo pri srcu in smo o njej čutili kot danes koroški Slovenci onstran meje.

Kmalu smo se srečali s koroškimi Slovenci, kot sta društvi Edinost iz Pliberka in Zarja iz Železne Kaple. Ti stiki so obrodili prvi koncert na Prevaljah, sodelovali pa so Podjunski združeni moški pevski zbor Slovenske prosvetne zveze na Koroškem pod vodstvom Folteja Hartmana in ansambel Zvonko Ortan. Nekaj dni pozneje je bil isti koncert v Pliberku. Drugi od pomembnejših koncertov je bil »Srečanje folklornih ansamblov od tu in iz zamejstva« na Prevaljah leta 1973. Sodelovali so folklorni ansambel SPD Zarja Železna Kapla, mešani moški pevski zbor SPD Zarja Železna Kapla, folklorni plesni ansambel KPD Prežihov Voranc Ravne na Koroškem in naš ansambel. Koncert je popestril koroški slovenski pesnik Polanšek z recitacijami iz svoje zbirke. Bila je čudovita predstava. Njen vrh je bil ples »Venček Mežiške doline«. Namen tega večera je bil: »bratje, podajmo si roke!«, kar so uresničili z zamenjavo plesalcev in plesalk. Predstava je bila doživetje, za katerega mnogi niso vedeli pravega pomena.

Sad vsega navedenega pa je bil povezan z mnogimi težavami, trdom ter železno voljo kot protivrednost vsem očitkom tistih, ki bi morali stremeti za taka sodelovanja. Zopet pa so mi bili ljudje naklonjeni, moje delo jim je bilo všeč in od njih sem prejel tudi pomoč. V nepozabnem spominu imam še sedaj Folteja Hartmana, Petra Kuharja, Helmuta Hartmana in dr. Franca Vrbinca in sem jim še danes hvaležen. Redno spremljam srečanja na kulturnem področju s koroškimi Slovenci in menim, da je tudi moje delo majhen prispevek v izvedbi takih bratskih srečanj.

Trenutno sem umolknil, a imam še željo po udejstvovanju na kulturnem področju — vendar ne sam. Rad bi spoznal fante, ki bi mi v tem pomagali. Potreboval bi kitarista, basista in pevce. Za sodelovanje se priporočam!

Zvonko Ortan
Prevalje, Pri postaji 15

Mežiška dolina

Zapihal narahlo je vetrič,
za njim se ozrlo je moje oko,
pod Peco zagledam dolino,
kjer Meža se vije lepo.
Za skalo izgine tam cesta,
od Črne v Mežico soteska,
potem pa ravnina leži,
kjer Prevalje Raven se drži.

Nedaleč pod Uršljo pa kraj,
kjer Prežih je živel,
opeval naš kraj.
O lepi dolinci je pel,
vse hribe in griče naštel.
Foslušaj, prijatelj, me zdaj,
ta pesem spomin je na kraj,
od Črne do Votle peči
Mežiška dolina leži.

Gledam dolinco prek strme vrhe,
zraven si pojem, da odmeva v gore,
vetrič pa nežno name pihlja,
kje si, mladost, kam si odšla?
Spomine obujam, si brišem solze,
saj to je moj dom, ne grem več od nje.

Zvonko Ortan

REKREACIJA IN ŠPORT

PRVENSTVA ŽELEZARNE

SANKANJE

Na progi od Ivarčevega jezera do Rimskega vrelca so se najboljši sankarji in sankarice pomerili za naslov prvaka železarne za leto 1980. V moški konkurenci je ponovno osvojil naslov prvaka Evgen Korinšek iz livarne, ki je edini presankal progo v manj kot štirih minutah s časom 3,50, drugi je bil Ernest Srebot, stroji in deli s časom 4,08, tretji Drago Mavrič, ETS, četrti Pavel Marošek, peto mesto in s tem tudi pravico udeležbe na prvenstvu Slovenskih železarn pa je osvojil Marjan Zdovc. V ženski konkurenci je zmagala Iva Kočnik, kontrola kakovosti, s časom 6,08, druga je bila Marija Zagernik, finance, tretja pa Berta Gostenčnik. priprava proizvodnje.

KEGLJANJE

Na prvenstvu železarne v borbenih partijah je sodelovalo 16 ekip. Naslov prvaka je premočno osvojila ekipa strojno gradbenega vzdrževanja v postavi Rajko Podojstršek, Jože Kotnik, Edo Kret, Janez Borko, Franc Krauzer in Jože Verdinek, ki je podrla 448 kegljev, na drugo mesto se je uvrstila ekipa jeklovarne, 418, tretji so bili stroji in deli, 417, četrto mesto je osvojil transport, 407, peta je bila priprava proizvodnje, 401, šesti pa ddružbeni standard s 399 podrtimi keglji.

LEOPOLD KOBOLT — NAŠ KOMBINATOREC

Že drugo leto zapored se je Pold Kobolt iz orodjarne udeležil vseh treh zimskih prvenstev železarne v veleslalomu, smučarskem teku in sankanju. Razveseljiva je ugotovitev, da ni Pold še nikoli osvojil kolajne ali se uvrstil na prva mesta. Zanj velja pravo, dobro načelo: važno je sodelovati. S svojo redno udeležbo in predvsem z miselnostjo je dojel pravi pomen rekreacije. Čeprav ni preveč vešč v smučarskem teku, je sodeloval na letošnjem koroškem maratonu in ga uspešno presmučal. Je med tistimi redkimi delavci, ki ve, da je na Ravnah dovolj možnosti rekreiranja — predvsem za našega delavca — bodisi na prostem, v zaprtih prostorih ali pokritem bazenu. Komisija za rekreacijo čestita Poldetu in mu izreka javno priznanje.

KOROŠKI MARATON

Letos so marljivi koroški smučarski delavci že šestič organizirali koroški smučarski maraton, ki poteka pod geslom: po poteh XIV. divizije. V najtežji disciplini v teku na 25 km je startalo 250 posameznikov, med katerimi je zmagal Rudi Kalandar iz Lovrenca na Pohorju. Z odlično uvrstitvijo so se izkazali bivši tekači, sicer delavci železarne, ki so osvojili naslednja mesta: četrti je bil Mirko Krančan, transport, peti Mirko Bauče, kontrola kakovosti, šesti Zvonko Gros, SGV, enajsti Stefan Gorenšek, valjarna. Iz železarne je prislo na cilj skupno 28 delavcev. Na maratonski progi so tekle tudi ženske. Zmagala je mlada Jelka, hčerka bivšega reprezentanta Mirka Baučeta, ki je osvojila 78. mesto, kar pomeni, da je bila hitrejša kot večina moških udeležencev. Posebne pozornosti je bil deležen Gregor Klančnik, ki je kljub bližajočemu se sedmemu križu osvojil izredno 68. mesto. Pohvaliti moramo člansko odbojarsko ekipo

Fužinarja, katere tekmovalci so uspešno premagali maratonsko preizkušnjo. Na krajši TRIM progi je zmagala Jožica Taks pred Grzino in Magerjem. 20 pripadnikov JLA je teklo na 8 km dolgi progi, zmagal je Pintar, vojna pošta Maribor.

ALPSKO SMUČANJE

VRHUNSKI RAZRED

Na Kopah na Pohorju se je pomerilo 47 tekmovalcev vrhunškega razreda. Zmagal je član Fužinarja Andrej Stefanovič, na peto mesto se je uvrstil Andrej Höll, Miran Stefanovič pa je bil devetnajsti. V ženski konkurenci je nastopilo 24 tekmovalk. Mateja Koren je osvojila osmo mesto.

Na Jezerskem se je pomerilo 81 smučarjev vrhunškega razreda v veleslalomu. Pri članicah se je Mateja Koren uvrstila na odlično četrto mesto med člani pa je bil Andrej Höll šesti.

VELESALOM ZA FIS — TOČKE

V Kötschachu (Avstrija) je bilo mednarodno tekmovanje v veleslalomu za FIS točke. Med 90 tekmovalci je osvojil Andrej Stefanovič solidno 14. mesto.

TEKMOVANJE ZA REPUBLIŠKI POKAL

Na Ošvenovem travniku je nastopilo 64 starejših pionirjev v veleslalomu. Fužinarjevi tekmovalci so osvojili naslednja vidnejša mesta: Boris Maklin je bil osmi, Lojzi Potočnik štirinajsti, Jani Ažnoh pa petnajsti.

Na Liveku pri Tolminu pa so tekmovali mlajši pionirji prav tako za republiški pokal. Med fanti je osvojil Dušan Žagar šesto mesto, Matej Čuješ pa devetnajsto. Pri dekletih je bila Mirjam Videmšek dvajseta.

TEKMA CICIBANOV

Pri Arehu na Pohorju se je pomerilo 120 cicibanov in cicibank. Pri fantih je osvojil Tomaž Kostanjevec četrto, Darjan Čekon pa enajsto mesto. Dekleta pa so se uvrstila takole: Vanja Napotnik, sedma, Katjuša Pušnik enajsta, Nataša Srebre dvajseta, Doroteja Pustoslemšek štirinajsta in Petra Videmšek šestnajsta.

FIS — TEKMOVANJE

V Wareinu v Avstriji se je 137 smučarjev iz osmih držav pomerilo v veleslalomu za FIS točke. Zmagal je Avstrijec Jäger, član Fužinarja Andrej Stefanovič se je uvrstil na solidno 27. mesto za manj kot šest sekund za ostanka.

KATEGORIZACIJA TEKMOVANJA VZHODNE REGIJE

V Črni so se pomerili pionirji v veleslalomu. Pri starejših je zmagal Boris Maklin, tretji je bil Lojzi Potočnik, četrti Bojan Strmčnik, peti pa Jani Ažnoh. Pri mlajših je bil najboljši Blaž Jelen iz Črne, za njim sta se uvrstila Matej Čuješ in Dušan Žagar — oba Fužinar.

Na Pohorju pri Partizanki so imeli pionirji tekmo v slalomu. Pri mlajših pionirkah je zmagala Mirjam Videmšek, druga je bila Pumpasova iz Črne, tretja pa Lihtenegerjeva s Prevalj. Med starejšimi pionirkami je osvojila prvo mesto Natalija Fužir, Črna, pred Bre-

do Broman, Fužinar. Pri mlajših pionirjih je bil prvi Dušan Žagar, drugi Matej Čuješ, oba Fužinar, tretji Darko Srebre iz Črne in četrti Ahac Navodnik. Med starejšimi pionirji je bil najboljši Lojzi Potočnik, drugi Jani Ažnoh, oba Fužinar, tretji pa Mežičan Bojan Strmčnik.

Na Prevaljah so se pomerili cicibani v veleslalomu. Med dekleti je zmagala Mateja Srebre pred Katjušo Pušnik, obe Črna, tretja pa je bila Napotnikova iz Mežice. Pri fantih je bil prvi Darjan Čekon, drugi Tomaž Kostanjevec, oba Fužinar, peti pa Robi Kranjc iz Črne.

Pri Šošanju je bila tekma cicibanov v slalomu. Pri dekletih je zmagala Pušnikova pred Srebretovo, četrta je bila Napotnikova, šesta Pustoslemškova, deveta Petra Videmšek in deseta Katja Skrinjer. Pri fantih je zmagal Darjan Čekon pred Kostanjevcem in Škvarcem iz Črne.

Nad Trbovljami se je pomerilo 150 najboljših smučarjev na kategorizacijskih tekmah v slalomu in veleslalomu. Koroški tekmovalci so osvojili naslednja mesta:

VELESALOM

Mlajše pionirke: 1. Mirjam Videmšek, 2. Mojca Pumpas, 3. Vesna Luinovič, 4. Saša Kamnik, 8. Gabriela Gašper, 9. Urška Navodnik.

Mlajši pionirji: 2. Matej Čuješ, 3. Pavli Čebulj, 5. Tomo Petrič, 6. Darjan Orešnik, 7. Igor Srebre, 8. Ahac Navodnik, 9. Rasto Ažnoh.

Starejši pionirji: 2. Boris Maklin, 3. Lojzi Potočnik, 6. Jani Ažnoh.

Mladinci: 3. Miran Stefanovič, 5. Sašo Kranjc, 6. Janko Pisar.

Mladinke: 1. Mateja Koren.

SLALOM

Mlajše pionirke: 1. Mirjam Videmšek, 2. Mojca Pumpas, 3. Saša Kamnik,

5. Mirjana Lihteneger, 6. Urška Navodnik

Mlajši pionirji: 1. Dušan Žagar, 3. Matej Čuješ, 4. Pavli Čebulj, 6. Aleš Pustoslemšek, 8. Darjan Orešnik, 9. Rasto Ažnoh, 10. Matjaž Pečovnik.

Starejše pionirke: 4. Breda Broman.

Starejši pionirji: 1. Boris Maklin, 2. Lojzi Potočnik, 4. Jani Ažnoh.

Mladinci: 2. Sašo Kranjc, 3. Janko Pisar.

TVD PARTIZAN — KOTLJE

USTANOVNA KONFERENCA

2. februarja 1980 se je več kot 50 odraslih Hotuljcev zbralo v svojem kulturnem domu na ustanovni konferenci TVD Partizan — Kotlje.

Predsednik pripravljalnega odbora Maks Urnaut je obrazložil namen ustanovitve TVD Partizan. Med večjimi kraji v Mežiški dolini so bile Kotlje edine brez organizirane športno-rekreacijske dejavnosti, čeprav imajo v tej dejavnosti bogato tradicijo. V izredno plodni, skoraj dveurni razpravi, v kateri so sodelovali tudi predsednik občinskega odbora za društva TVD Partizan Franc Košak, predsednik ZTKO Jože Zunc in predsednik IO TKS Jože Šater, je bilo dogovorjeno:

Osnovni namen novo ustanovljenega društva bo skrb za množično športno-rekreativno dejavnost vseh krajanov, od najmlajših do starejših.

Pri pripravljalnem odboru sta bila ustanovljena dva odbora: za gradnjo športnih objektov in strokovno delo.

Gradbeni odbor mora v najkrajšem času poskrbeti za gradnjo odprtih igrišč za roket, košarko in odbojko. Asfaltna površina bo v zimskih mesecih služila za drsalisce.

Strokovni odbor bo organiziral sekcijo za načrtno športno rekreacijsko dejavnost v smučanju, sankanju, roketu (za fante), odbojki (za dekleta), atletiko (tek na naravnih progah).

Sklenjeno je bilo, da bo osnovana pionirska športna šola ob sodelovanju podružnične osnovne šole Kotlje in da bo ponovno aktivirano izletništvo, ki

Hitre smuči Mirka Krančana

je bilo že pred leti zelo dobro organizirano.

Društvo Partizan bo tesno sodelovalo z gasilskim društvom Kotlje, ki je po uspešnosti poznano tudi zunaj naše republike.

Ob koncu razprave je bilo ponovno poudarjeno, da bo društvo delovalo po načelu množičnosti in ne za doseganje vrhunskih športnih rezultatov. Če se bodo pojavili izredni športni talenti, jih bodo usmerili tja, kjer bodo imeli možnosti nadaljnjega razvoja.

Prvo akcijo je pripravljali odbor že izvedel: na enotedenskem smučarskem tečaju je bilo več kot 40 udeležencev. Naslednji nalogi sta: izvedba smuka in sankarskih tekem.

Množični tek

Vsi navzoči so soglasno izvolili 15-članski upravni odbor. Predsednik društva TVD Partizan Kotlje je Stefan Gorenšek, člani pa: Pavel Cesar, Rudolf Hovnik, Irena Novak, Drago Rožen, Vlado Perič, Marjan Rožen, Martin Pepevnik, Marjan Jakob, Peter Krebs, Matjaž Filipančič, Ivan Hercog, Stefan Filipančič, Maks Urnaut in Valentin Pokveka, mlajši.

V odbor samoupravne kontrole pa so bili izvoljeni: Tone Bertalančič, Jožica Jamer in Nada Matija.

Uredništvo Informativnega fužinarja čestita Hotuljcem ob ustanovitvi društva TVD Partizan, novo izvoljenemu odboru in športnim delavcem pa želi plodno in uspešno delovanje.

ODBOJKA

ZIMSKO ČLANSKO PRVENSTVO SLOVENIJE

Na Bledu je na vsakoletnem zimskem prvenstvu za moške članske ekipe tekmovalo 15 ekip, ki so bile razdeljene v štiri skupine. Fužinar in Mežica sta igrala v isti skupini skupno z Radovljico in Jamo. Fužinar je vse tri nasprotnike premagal z 2:0. Mežica je bila druga, s tem da je premagala Radovljico z 2:0 in Jamo z 2:1.

V finalnem delu prvenstva so se pomerile že nekaj let najboljše slovenske ekipe: Fužinar, Bled in Stavbar. V zadnji odločilni tekmi za naslov prvaka sta se pomerila Fužinar in Stavbar, ki sta predtem premagala Blejce z 2:0. Prvaki so postali igralci Stavbarja, ki so tesno, a vendar zasluzeno premagali Fužinar, ki je tokrat nastopil brez službeno odsotnega Košute. In še neverjetna, a vendar resnična novica: za zmagovito ekipo Stavbarja je igral mladi, talentirani Igor Rožanc, do nedavnega še igralec odbojarskega kluba Fužinar.

KEGLJANJE

OBCINSKO PRVENSTVO V BORBENIH PARTIJAH

Tudi občinsko prvenstvo, na katerem je nastopilo 21 ekip, je imelo rekreacijski tekmovalni značaj. V šestčlanski ekipi sta lahko nastopila največ dva registrirana kegljavca.

Z veliko prednostjo je zmagala ekipa invalidov Samorastnik, ki je podrla 545 kegljev. Za zmagovito ekipo so kegljali: gospodinja Ančka Spanzel in pet delavcev železarne Ravne — Alojz Korber, priprava proizvodnje, Jože Trefalt, livarna, Ivan Hočevar, ETS, Mirko Hrovatič, valjarna, in Klančnik, SGV. Drugo mesto je osvo-

finalni dvoboj z ljubljansko Olimpijo. Za moško ekipo sta igrala Pavič in Janžič, za dekleta pa Logarjeva in Trbižanova.

V konkurenci posameznikov si deli Bojan Pavič tretje mesto, s tem da je nesrečno izgubil dvoboj s stalnim reprezentantom Rizvanovičem z 2:1, čeprav je Pavič povedel v odločilnem setu z 20:19. Z osvojenim mestom in predvsem s prikazano igro si je Pavič že zagotovil mesto v mladinski državni reprezentanci. Med dekleti pa si deli Logarjeva peto do osmo mesto.

SAH

Zadnjega januarja so se šahisti Fužinarja prvič v tem letu pomerili v hitropoteznem šahu za pokal »Fužinar 80«. Udeležba je bila dobra, saj je sodelovalo kar 17 članov in ena članica.

Največ uspeha je imel Niko Ristič, ki je izgubil le z Grzino ter remiziral s Prosencom in Uršičem in zbral 15 točk od 17 možnih. Drugo mesto je osvojil Danilo Peruš, 14,3. Jože Zuncec 13,5, 4. Boris Grzina 12,5. Juričan 10,5, 6. Franc Rotovnik 10, 7. Bojan Prosenec 10 (večje število zmag). 8.—9. Herbert Komarica in Tone Prevorčič 9,5, (medsebojni dvoboj), 10.—11. Jože Jesenek in Anton Motnik 8 (večje število zmag) itd. Zelo dobro je igrala tudi edina ženska predstavica tov. Creslovnikova, če upoštevamo, da je sodelovala na turnirju moških šahistov in da dalj časa ni igrala hitropoteznega šaha.

V. Pesjak

VODIJO PREVALJČANKE

Po prvem delu okrnjene občinske ženske odbojarske lige presenetljivo vodijo mlade odbojkarice iz Prevalj, ki so premagali vse nasprotnice. V ligi tekmuje 5 ekip. Te so: ČRNA, MEZI-

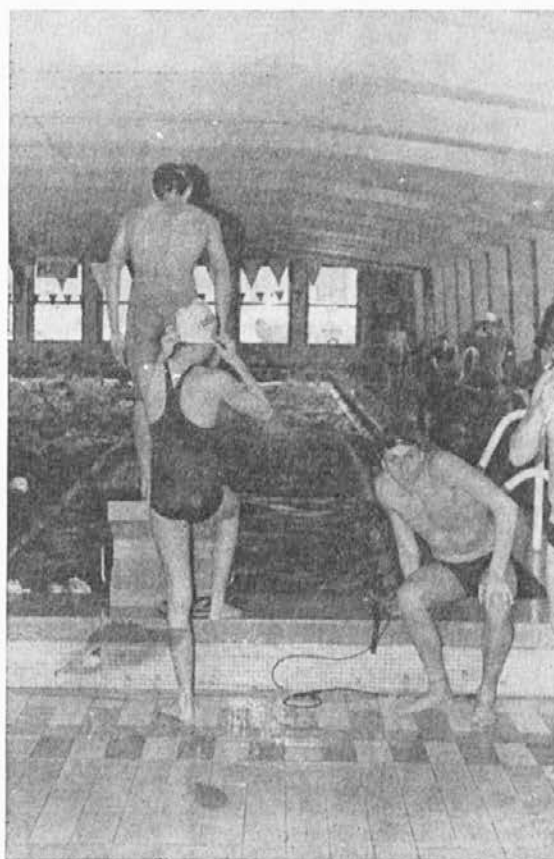
CA II, GIMNAZIJA, DOBRIJE in PREVALJE. V izenačenem boju za prvo mesto sta se borili ekipi DOBRIJE in PREVALJE. O zmagovalcu je odločilo šele zadnje kolo, ko sta se srečala neposredna tekmeča. DOBRIJE so bile favoriti. Imajo zrelejšo ekipo, bolj izkušene igralkice in še igralo se je na njihovem terenu. Tudi začetek igre je potekal njim v prid, saj so prve povedle. V nadaljevanju so se razmere sil na igrišču spremenile. Prevaljčanke so izboljšale igro v polju in servis, rezultat obrnile v prid in zmagale z rezultatom 3:1. S tem so tudi prevzele vodstvo po prvem delu tekmovanja z 8 točkami pred ekipo DOBRIJE, ki ima 6 točk itd.

Ne smemo prezreti tega, da so Prevaljčanke verjetno najmlajša ekipa v ligi, saj nastopajo v glavnem igralkice, ki so stare od 13 do 16 let. Te so: Bricman Melita, Dvoršak Bojana, Flajmiš Karmen, Konič Alenka, Krajnc Katja, Lidgeb Marjana, Marošek Iris, Osojnik Liljana, Pogladič Rosanda, Steharnik Alenka in Vidmajer Bernarda.

Vsem igralkam čestitamo k doseženemu uspehu, hkrati pa jih spodbujamo, da bi še naprej marljivo vadile in vodilno pozicijo obdržale tudi po končanem drugem delu tekmovanja, ki vodi na kvalifikacije za vstop v slovensko ligo.

Zal v ligi ne sodelujejo mlade igralkice FUŽINARJA. Vemo, da ima FUŽINAR žensko ekipo v zvezni ligi, kjer dokaj uspešno zastopa naš kraj. Vemo tudi, da imajo na Ravnah veliko mladih igralk. Ni pa razumljivo, zakaj Fužinar ne sodeluje v občinski ligi z mladimi ekipami. Več o tem naj razmišljajo tisti, ki na Ravnah skrbijo za vrhunsko odbojko.

J. D.

Tik pred skokom

NAMIZNI TENIS

MEMORIALNI TURNIR L. RATKOVIČ

V Beogradu so se pomerili najboljši jugoslovanski mladinci na memorialnem turnirju, ki je bil zelo pomemben za bodoče mlade reprezentante. Po 32 moških in ženskih ekip se je borilo v ekipni konkurenci. Predstavniki Fužinarja so bili zelo uspešni, saj so bili drugi tako v ženski kot moški konkurenci. Pri fantih je odločal o prvaku dvoboj med Vitezom in Fužinarjem, ki so ga po ogorčenem boju dobili Bosanci s 3:2. Naša dekleta so izgubila

Gibanje zaposlenih v tovarni

od 21. decembra 1979 do 20. januarja 1980

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	TOZD — DS	Odkod je prišel
PRIDOBILI LASTNOST DELAVCA					
1.	Fajmut Vlasta	8. 11. 1959	SŠ strojni tehnik	raziskave in razvoj	iz druge delovne organizacije
2.	Fonovič Mirko	14. 7. 1940	SŠ strojni tehnik	raziskave in razvoj	iz druge delovne organizacije
3.	Günther Norbert	29. 12. 1941	KV elektromonter	elektrotehnične storitve	iz druge delovne organizacije
4.	Golob Drago	25. 11. 1959	KV strojni ključavničar	strojno gradbeno vzdrževanje	iz JLA
5.	Hrnčič Vlado	26. 3. 1953	abs. metalurgije	priprava proizvodnje	študent ŽR
6.	Kamnik Ivan	5. 1. 1959	KV strugar	strojno gradbeno vzdrževanje	iz JLA
7.	Kret Ema	21. 4. 1956	VŠS ekonomistka	komerciala	prva zaposlitev
8.	Lesnik Marjeta	5. 10. 1961	KV natakara	komerciala	prva zaposlitev — začasno
9.	Ortan Drago	10. 5. 1959	SŠ strojni tehnik	priprava proizvodnje	iz JLA
10.	Plazl Irena	6. 6. 1960	SŠ admin. tehnik	komerciala	prva zaposlitev — začasno
11.	Praznik Jože	26. 3. 1959	KV strojni ključavničar	energija	iz druge delovne organizacije
12.	Rajšp Adolf	21. 10. 1962	NK delavec	komerciala	iz druge delovne organizacije
13.	Stermec Andrej	10. 10. 1943	SŠ kemijski tehnik	jeklarna	iz druge delovne organizacije
14.	Škufca Mihael	21. 7. 1936	SŠ gostinski tehnik	družbeni standard	iz druge delovne organizacije
15.	Vajksler Slavko	30. 10. 1946	KV strojni ključavničar	priprava proizvodnje	iz druge delovne organizacije

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	TOZD — DS	Od kod je prišel
IZGUBILI LASTNOST DELAVCA					
1.	Bajt Darko	28. 5. 1954	KV obratni električar	elektrotehnične storitve	invalidska upokojitev
2.	Črešnik Milan	21. 5. 1960	KV strugar	stroji in deli	v JLA
3.	Druškovič Dina	29. 4. 1954	NK delavka	družbeni standard	potek pogodbe
4.	Grabner Slavko	26. 9. 1957	KV ključavničar	rezalno orodje	dana odpoved
5.	Jelen Jakob	27. 4. 1941	NK delavec	valjarna	dana odpoved
6.	Kraljevič Eda	23. 9. 1932	NK delavka	družbeni standard	potek pogodbe
7.	Krznar Franc	12. 6. 1960	SŠ strojni tehnik	kovinarstvo	v JLA
8.	Lah Marijan	24. 11. 1961	KV strojni ključavničar	pnevmatski stroji	v JLA
9.	Mak Blaž	31. 1. 1917	NŠ	DS KSZ	starostna upokojitev
10.	Močivnik Jože	3. 9. 1961	KV strugar	stroji in deli	v JLA
11.	Osmanović Hasan	24. 4. 1958	NK delavec	jeklarna	potek pogodbe
12.	Osmanović Omer	26. 4. 1961	NK delavec	jeklarna	izključen po sklepu disciplinske komisije
13.	Osmanović Šaban	1. 4. 1956	NK delavec	jeklarna	potek pogodbe
14.	Pivka Marija	4. 10. 1931	NK delavka	družbeni standard	potek pogodbe
15.	Poprask Martin	4. 11. 1919	NK delavec	valjarna	starostna upokojitev
16.	Požarnik Franc	30. 6. 1923	NK delavec	DS KSZ	invalidska upokojitev
17.	Razgoršek Franc	20. 12. 1950	PK rezkalec	stroji in deli	samovoljna zapustitev dela
18.	Suler Marjan	15. 10. 1955	KV RTV mehanik	elektrotehnične storitve	dana odpoved
19.	Vaupotič Jožef	19. 2. 1944	PK žerjavovodja	jeklarna	dana odpoved
20.	Zajšek Stanko	15. 5. 1955	VK delovodja	kovinarstvo	v JLA

IZOBRAZBA — KVALIFIKACIJA

Pridobili lastnost delavca	Izgubili lastnost delavca
1 — abs. metalurgije	1 — SŠ strojni tehnik
1 — VŠS ekonomist	1 — VK delovodja
3 — SŠ strojni tehnik	1 — KV obratni električar
1 — SŠ administrativni tehnik	2 — KV strugarja
1 — SŠ kemijski tehnik	2 — KV strojna ključavničarja
1 — SŠ gostinski tehnik	1 — KV RTV mehanik
3 — KV strojni ključavničarji	1 — PK žerjavovodja
1 — KV elektromonter	1 — PK rezkalec
1 — KV strugar	9 — NK delavcev
1 — KV natakara	1 — NŠ
1 — NK delavec	

NESREČE PRI DELU V JANUARJU

Stefan Jurovič, TOZD kovačnica — na stopnicah mu je spodrsnilo ter si je pri padcu poškodoval levo nogo.

Stefan Čebulj, TOZD jekloli-varna — pri pripravljanju forme je stopil na podložni les, pri čemer si je poškodoval desno nogo v gležnju.

Eva Franc, TOZD jekloli-varna — pri mehanem prevlačenju ulitkov je z roko prišla ročico vpenjalne glave, pri tem se je pretrgal trn in jo je ročica udarila po kazalcu desne roke.

Vlado Rukavina, TOZD valjar — pri obračanju gredice je ta

močno zanihala, ker pa jo je držal, si je pri tem poškodoval ramo.

Pavel Strmčnik, TOZD kovačnica — pri brušenju kovanca mu je stisnilo sredinec desne roke.

Matevž Obretan, TOZD jeklarna — med topljenjem je dobil tujek v oko.

Ivan Milovanovič, TOZD kovačnica — pri nameščanju jeklene vrvi v ležišče kolata mu je stisnilo palec leve roke.

Stefan Vidner, TOZD jekloli-varna — pri odbijanju spojke z odlitega kalupa mu je spojka padla na levo roko ter mu poškodovala kazalec.

Roman Krajnc, TOZD jekloli-varna — pri nalaganju ulitkov v zaboj ga je žerjavna veriga udarila po licu.

Janko Kraševac, TOZD valjar — pri podajanju valjanih palic v ravnalni stroj se mu je ena skotalila na levo roko ter mu poškodovala sredinec.

Ivan Stipanič, TOZD valjarna — pri prižiganju gorilnikov je stopil v jašek in si pri tem poškodoval koleno desne noge.

Franc Lajbaber, TOZD kovačnica — pri kalibriranju obroča na jedru hidrohodnega kladiva mu je kovanec padel na nart desne noge.

Franc Vidovič, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri obračanju odrezanega kosa pločevine mu je ta zdrsnil iz rok in mu padel na nart leve noge.

Jožica Podpečan, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri struženju jeklenega obdelovanca ji je vroč ostružek priletel v levo oko.

Miran Štruc, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri nakladanju vodila vrat na voz se mu je že naloženo vodilo skotalilo z voza ter mu poškodovalo nart desne noge.

Marjan Gorenšek, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — po demontaži cilindra za krmiljenje manipulatorja mu je pri priprav-

ljanju cilindra za varjenje in izbijanju bata iz cilindra priletel tujek v nos.

Terezija Podhostnik, TOZD komerciala — pri zavijanju rezkarjev v ovojni papir ji je zdrsnilo, pri čemer se je urezala v spodnjo stran zapestja desne roke.

Ožbalt Mozgan, TOZD komerciala — pri nakladanju feromangana v kosih v zaboj mu je en kos padel na levo nogo.

Milan Sudar, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — na poti v čistilnico valjarne mu je na stopnicah na prehodu zdrsnilo, pri čemer je padel in si poškodoval golen leve noge.

Franjo Ferlin, TOZD komerciala — pri odpiranju pomične strehe železniškega voza ga je udarila kljuka po desni strani čeljusti.

Mato Andrič, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — po opravljenem popravilu žerjavne kabine mu je pri sestopu na kovinski žerjavni lestvi zdrsnilo, pri čemer si je poškodoval golen desne noge.

Janez Piko, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri rezanju pločevine na strojnih škarjah ga je stisnilo za prstanec na desni roki.

NAŠI UPOKOJENCI

Darko Bajt, roj. 28. 5. 1954, v železarni od 1. 8. 1973 v tozdr elek-trotehn. storitve kot obratni elek-trikar. Inval. upokojen 31. 12. 1979.

Blaž Mak, roj. 31. 1. 1917, v železarni od 9. 6. 1947 v delovni skupnosti kadrovske splošnih zadev, nazadnje kot vodič poslovnih gostov. Star. upokojen 31. 12. 1979.

Martin Poprask, roj. 4. 11. 1919, v železarni od 2. 4. 1956 v tozdr valjarna, nazadnje kot brusilec. Star. upokojen 31. 12. 1979

Planinsko društvo Ravne na Koroškem prireja dne 27. februarja 1980 predavanje z naslovom

OD STOCKHOLMA DO EGIPTA

S 370 barvnimi diapozitivi nam bo že dobro znani svetovni popotnik in mojster žive besede tov. Stane Tavčar prikazal najzanimivejše odlomke s svojih potovanj po Danski, Švedski, Norveški, Holandiji, Belgiji, Švici, Bolgariji, Turčiji, Siriji, Libanonu, Jordaniji, Egiptu, Libiji in Tuniziji.

Ni potrebno posebej poudariti, da je Stane Tavčar v vsaki izmed

naštetih dežel videl in doživel marsikaj zanimivega, lepega in razburljivega. Potopis zajema okrog 50.000 kilometrov prehojene ali s kolesom in mopedom prevožene poti. To je izredno zanimiv in z izbranimi barvnimi diapozitivi bogato dokumentiran potopis, ki je v današnjih pogojih udobnejših potovanj postal skoraj neverjeten.

Predavanje bo ob 17. uri v Domu železarjev.

Vse planince in ljubitelje narave vabimo, da ne zamudijo tega slikovitega potopisa.

Odbor PD

ODGOVARJA RADIO EREVAN

V Sovjetski zvezi se mnoge šale pripovedujejo v obliki vprašanj izmišljenemu radiu Erevan. Nekaj novih:

Vprašanje: »Moj mož daje v kolhozu mnogo več od sebe kot drugi moški. Doma v spalnici — izneveri. Kaj naj storim?«

Odgovarja Erevan: »Poskusite z njim v kolhozu.«

Vprašanje: »Mislite, da bi morali biti vsi ljudje popolnoma enaki?«

Odgovor: »Načelno da. No, bilo bi škoda, če bi izginile tiste male znane razlike.«

HUMORESKA:

Erna Bombeck

Lastno stanovanje

Vedela sva, da bodo otroci to napačno razumeli, ampak vseeno sva morala tako ukrepati.

»Otroci,« rečem, »z očetom želiva kupiti stanovanje.«

Eden je dvignil oči iznad svoje domače naloge, drugi je celo utišal ton na TV sprejemniku.

»Kaj praviš?«

»Pravim, da bi se odselila in zaživela samostojno.«

»Ampak zakaj?« je vprašala hči. »Kaj nista zadovoljna tukaj? Na razpolago imata svojo sobo in celo hišo.«

»Vem, ampak mnogi starši naše dobe gredo svojo pot.«

»To bo drago,« reče sin. »Sta razmišljala o računih za elektriko, plin, vodo, telefon, časopis in še za sto drobnarij, ki so vama bile tu dane same po sebi?«

»Razmišljala sva o vsem temeljito.«

»Na dan z resnico,« reče hči.

»Povejta, kakaj vama je težko živeti z nama? Ali sva zahtevala preveč? Kaj sva sploh zahtevala od vaju? Samo to, da kuhata, pospravljata, pereta, urejata vrt in vzdržujeta avto pa prinašata denar. Ali je to tako težko?«

»Ni bistvo v tem,« rečem obzirno. »Gre enostavno za to, da si želiva urediti lastno stanovanje, kamor bova prihajala in odhajala, kakor nama bo všeč.«

»Če sta želela svoj avto, zakaj nista povedala? Lahko bi se dogovorili.«

Če je smetnjak za ograjo, ga ne izprazni, če je pred njo, ovira promet

Vprašanje: »Sem medicinska sestra in imam sedem otrok. Premestili so me na rentgen. Je res, da rentgenski žarki ubijajo plodnost?«

Odgovor: »Načelno ja, vendar ne zanesite se!«

Vprašanje: »Ali je razlika med diplomatom in kmetijskim strokovnjakom?«

Odgovor: »Načelno da, a je neznan. Diplomati ima jezik, da z njim prikrije, kar misli, kmetijski strokovnjak zato, da prikrije, kako nič ne misli.«

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše mame in babice **Antonije Leitgeb** se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so darovali cvetje in vence in jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo govorniku tov. Štreklju, gospodu kaplanu in pevcem DU.

Zalujoči sin Franc z družino, hčerke Lizika, Micka, Frida in Ančka z družinami, bratje, sestra in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ljubelega moža, atija, brata in strica **RUDOLFA PUŠNIKA** se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, darovano cvetje in vence. Zahvaljujemo se tov. Vidovšku za poslovilne besede, g. župniku za pogrebni obred in govor, pihalnemu orkestru za igrane žalostinke, praporščakom društva upokojeencev, socialistične zveze in ribiške družine iz Mežice za nošenje praporov. Hčerki in sinovi se zahvaljujemo vsem sodelavcem za darovano cvetje, vence in denarno pomoč. Hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena Helena, sinovi Pepi, Franci, Julko, Vinko in Herman z družinami, hčerki Lenka in Stanka, sestra Micka in Liza ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob težki in nenadni izgubi dragega moža in očeta se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so nam kakorkoli pomagali oziroma darovali cvetje in vence. Posebej se zahvaljujemo prevaljskemu pevskemu zboru, železniški godbi na pihala, govornikom za besede ob odprtem grobu in sosedom ter sodelavcem iz TOZD stroji in deli za njihovo pomoč.

Grenko Kristina z otroki

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD industrijski noži in osnovni organizaciji sindikata železarne za prejeta darila ter tov. ravnatelju za lepe poslovilne besede. Vsem želim še veliko delovnih uspehov.

Konrad Skobir

Fotografije za to številko so prispevali: F. Rotar, E. Wlodyga, propagandni oddelek in oddelek za informiranje.